

Avler for bedre **liv**

geno

ÅRSBERETNING
OG REGNSKAP 2013

geno

Avler for bedre **liv**

Innhold

Ny strategi skal sikre økt konkurransekraft	4-5
Eierorganisasjon og kommunikasjon	6-9
Avl	10-13
NRF-eliteokser brukt i 2013	14-15
Marked og fag	16-17
Produksjon	18
Geno Global as	19
SpermVital as	20
Cryogenetics as	21
Organisasjonskart – Geno konsern	22
Eieroversikt datterselskap	23
NRF i utlandet	24-27
Økonomi, semin, personal	28-29
Årsregnskap 2013 – Geno konsern	30-41
Revisjonsberetning	42
Statistikk	43-51
Tillitsvalgte	53

Design & produksjon: Ferskvann reklamebyrå
Profilbilder av dyr i sort/hvit: Jens Haugen Studios
Trykk: Allkopi Hamar

Ny strategi skal sikre økt konkurransekraft for norske bønder

En grundig analysefase i forkant av høstens strategiprosess viser at vi i Geno har et svært godt fundament for videre utvikling. Den vedtatte strategien inneholder mange konkrete tiltak og hovedfokus nå er gjennomføring.

I 2013 opplevde vi at næringa fikk mye oppmerksomhet. Både før og etter valget var landbruket i fokus, men ikke alle betraktninger som kommer fram om landbruket er i samsvar med Genos inntrykk. At landbruket mangler endringsvilje og at omstillingen går for sakte, er kommentarer det er vanskelig å kjenne seg igjen i.

Norge er det landet i verden hvor den største andelen av melke produseres i robot, noe som bør være et tydelig signal om endringsvilje og fokus på kunnskap og teknologi. Vi har de siste årene sett betydelig økning i ytelse, samtidig som vi kan dokumentere en melkekvallitet i verdenstoppen. I forhold til forekomst av sjukdom og forbruk av antibiotika ligger Norge i en klasse for seg. Her mener vi næringa har et meget sterkt konkurransefortrinn framover.

Antibiotikaresistens har kommet mer på den internasjonale dagsorden i det siste. USA vurderer nå forbud mot bruk av antibiotika som vekstfremmer i føret. Tilsvarende forbud gjennomførte landbruksnæringa i Norge på eget initiativ i 1995. Dessverre har vi så langt i alt for liten grad lyktes med å få fram betydningen av friske dyr og restriktiv medisinformvaltning, men vi ser det som svært viktig at vi framover klarer å utnytte dette fortrinnet. Framtida vil kreve en bærekraftig intensivering av produksjonen, og vi må lykkes med å bevare de positive kvalitetene selv om effektivitetskravene skjerpes.

Vi opplever en næring i sterk endring, og nettopp dette var bakgrunnen for at styret i 2013 satte i gang en omfattende strategiprosess. Strategien skal sikre at Geno bidrar til økt konkurransekraft for norske bønder og har følgende fire hovedpilarer:

1. Skape verdi for kundene gjennom økt avlsmessig framgang.

Det viktigste tiltaket er å ta i bruk genomisk seleksjon (GS) på en trygg måte. Forutsatt at Geno klarer å øke sikkerheten på de genomiske avlsverdiene, har denne teknologien et potensial til å øke den avlsmessige framgangen betydelig, samtidig som kostnadene reduseres. Utfordringen ligger i første rekke i å få opp sikkerheten, og vi prioriterer de tiltakene som kan bidra

til dette. Risikoen er i første rekke knyttet til at sikkerheten på helse og fruktbarhetssegenskapene er for lav. Samtidig gjennomføres dette slik at vi viderefører avkomsgransking i dagens omfang, inntil vi har sikkerhet for at den nye teknologien fungerer.

2. Sikre en effektiv verdikjede.

Her er de viktigste tiltakene å rasjonalisere driften i hele verdikjeden til Geno.

3. Skape en mer innovativ og kommersiell organisasjon og på den måten øke semintilslutningen i Norge.

Dette punktet inkluderer også utvikling og lansering av nye produkter knyttet til avl og reproduksjon.

4. Ekspandere internasjonalt gjennom økt salg i prioriterte markeder.

Strategien inneholder konkrete tiltak som det nå blir spennende å gjennomføre i praksis. Det ble i strategiprosessen gjennomført en grundig analysefase, og den viser at vi har et meget godt fundament for videre utvikling.

En viktig forutsetning i den nye strategien er økt internasjonal vekst. Dette innebærer i første rekke å konsentrere ressursene om færre markeder. Det er derfor veldig positivt at Geno Global med datterselskaper i beretningsåret har en omsetningsvekst på 51 prosent sammenlignet med 2012 og en resultatforbedring på kr 4,4 mill. En milepæl i den internasjonale satsingen var kjøpet av 50 prosent av aksjene i selskapet Xsires i Nederland. Dette gir Geno en interessant posisjon i et område av Europa hvor det er spådd vekst framover.

I Kukontrollen var det i 2013 cirka 7 800 færre kyr sammenliknet med året før. Dette er en betydelig reduksjon, og sammen med en avdrattsøkning på om lag 230 kg EKM (energikorrigert melk), forteller dette oss noe om de framtidige utfordringene i storfekjøttproduksjonen.

Styreleder i Geno, Jan Ole Mellby, deltok i ekspertgruppa for storfekjøtt som ble oppnevnt av den forrige landbruksministeren. Gruppa pekte på at et opplagt

mulighetsområde for næringa framover er økt produksjon av storfekjøtt. Melkebruket er en meget viktig ressurs både direkte i kjøttproduksjonen og som leverandør av mordyr. Hvis en skal få flere til å satse videre på kombinert melke- og kjøttproduksjon og spesialisert kjøttproduksjon, må det skapes tillit til en langsiktig lønnsomhet i produksjonen.

Et signal om styrket lønnsomhet er kvalitetstillegget som er innført fra 1. januar 2014 på alt storfeslakt i kvalitetsklasse O og bedre, med unntak av kategorien ku. Den opprinnelige modellen med kombinert melke- og kjøttproduksjon er godt tilpasset norske ressurser. Modellen gir svært god utnyttelse av norske forressurser.

Det er vanskelig å se at dagens utvikling, med en økende andel import av råvarer til kraftføret, representerer langsiktig bærekraft da det i praksis innebærer at vi forpakter et areal tilsvarende 2,5 millioner dekar jord i Sør-Amerika. Her tror vi utvikling og utnyttelse av alternative proteinkilder, sammen med fortsatt satsing på storfekjøtt og melk i kombinasjon, er den modellen som best sikrer norsk melke- og storfekjøttproduksjon basert på norske ressurser. For at dette skal være realistisk må det ligge en privatøkonomisk gevinst for den enkelte bonde i modellen, da det ikke er tilstrekkelig at den gir en samfunnsøkonomisk gevinst.

I en situasjon med færre kyr er det interessant at Geno siste året har hatt en svært liten reduksjon i antall inseminasjoner, noe som må bety at seminandelen øker. I strategien har vi satt et mål om en seminandel på over 90 prosent i 2018. Dette vil stille krav både til service, kostnad og kvalitet på tjenesten. Vi ser at Heatime og kompetansebygging gjennom kursing gir positiv effekt, og denne type tiltak blir meget viktig for å realisere strategien.

I 2013 ble genomisk seleksjon tatt i bruk i avlsarbeidet. På alle ungoxer som er distribuert etter august 2013 er det benyttet genomisk informasjon som tillegg i vurderingen. Dette gjør at vi får et sikrere utvalg og en gjennomsnittlig kvalitets-

Avler for bedre liv. Et ambisiøst, profesjonelt og inspirerende Geno skal bidra til økt konkurransekraft for medlemmer og kunder som Per Kolstad på Tolga i Nord-Østerdal. Foto: Steinar Østgård

heving på ungoksene på cirka 15 prosent. Vi har for eksempel forventninger om at kvaliteten på jur skal bedres raskere enn tidligere, da GS-verdien på denne egenskapen har høy sikkerhet. Nettopp for denne egenskapen er det viktig at vi får en rask framgang, noe som også kom tydelig fram på høstmøtene i 2013.

Geno sin leieavtale i Biohuset går ut i august 2015. I den forbindelse kom det en interessant mulighet som gjorde at vi på tampen av året vedtok å flytte hovedkontoret og bli samlokalisert i nye lokaler på Hamar med Norsvin, Tyr og andre bedrifter som arbeider innen avl og bioteknologi. Miljøet er en del av bioteknologiklyngen Arena Heidner. Geno og Tyr er allerede samlokalisert, men en framtidig løsning der nettopp Norsvin er med, mener vi vil gi betydelig gevinst både fordi

det vil gi et sterkere fagmiljø og fordi vi kan ta ut samhandlingsgevinster på flere områder.

Målsettingen om økt norsk matproduksjon ligger fast. Med et særnorsk kostnadsnivå må nødvendigvis både priser og kostnader på en arbeidsintensiv produksjon som melk og storfekjøtt avspeile dette. Da er det viktig at kvaliteten på produktene er god. Retningen på avlsarbeidet bidrar til at vi også framover skal kunne si at vi har verdens beste melk både når det gjelder smak og kvalitet, og at vi har en kvalitet på storfekjøttet som forsvaret en merpris til forbruker.

Strategien som styret i Geno har vedtatt, skal bidra til at Geno fortsatt skal være et effektivt verktøy både gjennom å øke kvaliteten på produktene og redusere

kostnadene. Ambisjonen er å skape økt medlemsnytte gjennom en mer effektiv verdikjede og nye innovative løsninger innen avl og semin.

Jan Ole Mellby
Jan Ole Mellby
Styreleder

Sverre Bjørnstad
Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Eierorganisasjon og kommunikasjon

Høring og strategiarbeid preget høstmøtene dette året. Over 80 prosent deltakelse på disse møtene er veldig bra. Noen lokallag signaliserte i høringen at de ikke er fornøyd med avlsrådgivning eller semin, og disse lagene blir fulgt opp.

Geno som konsern har i 2013 foretatt en justering av logoen og vedtatt ny helhetlig profil. Dette arbeidet ble prisbelønnet da vår samarbeidspartner Ferskvann reklamebyrå mottok gullmedalje for både logo, profil og bildebruk under reklamebransjens egen kåring på senhøsten. I samsvar med ny strategi skal alt samkjøres i en total profil- og kommunikasjonsstrategi for å sikre at Geno-selskapene får best mulig kommersiell styrke i de ulike markedene. Alt er basert på Geno sine verdier *ambisjos, profesjonell og inspirerende*.

Årsmøtet

Geno sitt årsmøte i 2013 ble holdt på Scandic hotell, Hamar i dagene 14.-15. mars. En av sakene var justering av vedtektene, som blant annet medførte endring fra 43 til 41 stemmeberettigede i årsmøtet.

Prisutdelinger

Genos avlsstatuett og pengepremie på 50 000 kroner gikk dette året til NRF-oksen 10739 Ravn. Oppdretterne, Solveig Hustad og Atle Viggo Ravn fra Liland i Nordland hadde dessverre ikke anledning til å delta under årsmøtet, men fikk overrakt prisen under Tines regionmøte i nord 4. april. Dette var første gang avlsstatuetten gikk til en okse fra region nord.

Valg

Styret har følgende sammensetning etter årsmøtet 2013:

- Jan Ole Mellby, leder
- Torill Nina Midtkandal, nestleder og styremedlem region vest
- Mari Trosten, styremedlem region nord
- Inger-Lise Ingdal, styremedlem region midt
- Kjetil Larsgard, styremedlem region øst

- Jonas Hadland, styremedlem region sør
- Marit Lahlum Ruud, ansattvalgt styremedlem
- Morten Fiskum, ansattvalgt styremedlem
- Jon Helge Sandal, ansattvalgt styremedlem

Oversikt over øvrige tillitsvalgte finnes bakerst i årsberetningen.

Styret

Styret i Geno SA har i 2013 hatt 12 møter, hvorav fire telefonmøter.

Saker til behandling

Styret har i beretningsåret behandlet 107 saker. Den saken det er brukt mest tid på, er ny strategiplan for 2014-2018. Denne ble vedtatt på styremøtet i desember.

Videre vedtok styret en forenkling av selskapsstrukturen i konsernet. Dette har medført at aktiviteten i datterselskapet BioKapital as ble avviklet og BioKapital sine datterselskap ble lagt direkte under Geno SA. I denne prosessen ble de ansatte i BioKapital overført til datterselskapene SpermVital as og Cryogenetics as.

I april vedtok styret å benytte inntil kr 4,375 millioner fra Geno sin egenkapital til ekstra investeringer i avlsarbeidet på NRF. Av andre saker kan nevnes ny Geno-profil, nye kriterier for utlistering av seminokseemner, gjennomgang av kriterier for tildeling av ulike hedersbevisninger, samt utarbeidelse av innspill til jordbruksforhandlingene.

Styret i Geno kåret Gjemnes produsentlag til årets Geno-entusiast 2013. Prisen på 10 000 kroner ble overrakt under

Dyregod-dagane på Batnfjordsøra siste helgen i august.

Høstmøter 2013

Det ble gjennomført i alt 11 høstmøter i 2013: tre i nord, tre i midt, to i vest, to i sør og ett i øst. Til disse møtene var Geno-kontaktene og årsmøteutsendingene innkalt. Frammøteprosenten var på 82 for hele landet.

Møtene har befestet seg som en god arena for kontakt mellom lokale tillitsvalgte og organisasjonens ledelse. Regional representant fra Genos sentrale valgkomite deltok også sammen med lokal administrasjon i Tine.

Før høstens møter ble det sendt ut en høring i forbindelse med strategiarbeidet i Geno. 190 produsentlag besvarte høringen, som var et godt utgangspunkt for diskusjonen på møtene. I høringen ba vi om synspunkter på hvilke juregenskaper produsentlagene mener er viktigst å vektlegge i avlsmålet for NRF. Vi målte meninger om bruk av genomisk seleksjon (GS) i ulike varianter og stilte spørsmål om hvor tilfredse produsentlagene er med Geno sine ulike tjenester. I tillegg fikk vi kommentarer og synspunkter på alt fra leverandører og priser til verdiskapingen Geno bidrar til for medlemmene, den internasjonale satsingen og datterselskapene. Alle tilbakemeldinger er tatt med inn i strategiarbeidet.

Referater fra møtene ble lagt på web og info om dette ble sendt produsentlagene i tillegg til at det ble formidlet fra møtene både i Bondebladspalten og Buskap.

Geno-entusiastprisen 2013 gikk til Gjemnes produsentlag, her representert ved produsentlagsleder Kenneth Høyning (t.v.) og Geno-kontakt Asbjørn Undlien. Styreleder Jan Ole Mellby til høyre. Foto: Kristin Groven

Denne kua hos Grete Misfjord i Vestnes stilte seg pent opp for bedømming under vandreutstillingen i Rauma/Vestnes. Foto: Eva Husaas

Gruppediskusjon på høstmøtet i Elnesvågen. Foto: Mari Bjørke

Styret i Geno 2013. Fra venstre Morten Fiskum, Jonas Hadland, Kjetil Larsgard, Torill Nina Midtkandal, Jan Ole Mellby, Marit Lahlum Ruud, Inger-Lise Ingdal, Jon Helge Sandal, Mari Trosten. Foto: Jens Haugen

Aktiviteter i produsentlagene

Sentralt har vi ikke full oversikt over alle Geno-relaterte aktiviteter i produsentlagene i 2013, men det ser ut til at det også i år har vært populært med både kalvemønstringer og vandreutstillinger. Vi har registrert 15 vandreutstillinger samt Geno-deltakelse på i alt 32 produsentlagsmøter/-kurs. Les mer om utstillinger under Marked og fag.

Medlemskontakt

I forbindelse med startegiarbeidet har Geno sendt ut flere medlemsundersøkelser. En gikk til alle medlemmene, en til dem som har benyttet holsteinsæd og en høring gikk til AU i produsentlagene i forbindelse med høstmøtene. Ut over det som er nevnt av møter med mer, skjer oppfølging av medlemmene i Geno via web, Bondebladet og Buskap samt webinarer, noe e-post, tekstmeldinger (sms) og telefonmøter. Det sendes månedlig e-post med nyhetsbrev til tillitsvalgte lokalt og sentralt.

På lokalplanet har Geno og Tine felles medlemsorganisasjon, derfor skjer mye av oppfølgingen også gjennom råd-

giverne. Det gjennomføres årlige evalueringsmøter mellom Geno og de regionale administrasjonene i Tine for å følge opp både avlsarbeidet og medlemsarbeidet. Geno deltar også med foredrag på de regionale Tine-møtene og med utdeling av avlsdiplomer der dette er aktuelt.

Geno deltok i hovedkomiteen for Storfe 2013 som gikk av stabelen på Fornebu i februar med nesten 800 deltakere. Arrangører i tillegg til Geno var Nortura, Tine, Felleskjøpet og Tyr.

Buskap

Medlemsbladet Buskap går til alle medlemmer. Det er i 2013 produsert åtte nummer med til sammen 748 sider. Når det gjelder annonseinntektene, var 2013 et meget godt år for Buskap. Bladet publiseres også digitalt. Det digitale arkivet som går tilbake til 1999 ligger på www.geno.no/Buskap.

Husdyrtreff

Husdyrtreff er et samarbeidsprosjekt mellom Nortura, Geno, Tine og Norsvin der elever ved VG3, studieretning for landbruksfag og naturbruk blir invitert

til en husdyrfaglig tevling. Elevene får tilsendt oppgaver som er forankret både i praktisk husdyrbruk og i landbrukssamvirket. I tillegg får landbruksskolene oppdatert faginformasjon og tilbud om foredrag fra organisasjons- og fagpersonell i organisasjonene. I årets konkurranse deltok 221 elever fra 16 landbruksskoler.

Deltakelse i Husdyrtreffkonkurransen gir ungdom som satser på å bli framtidige samvirkemedlemmer og matprodusenter en oppdatering av utviklingen innen de ulike husdyrproduksjonene.

Vinnere på tema storfe i 2013 ble Storsteigen videregående skole i Alvdal.

Geno på web

Medlemmer i Geno er ivrige nettbrukere. 80 prosent av medlemmene oppgir at de er på web daglig, og 84 prosent kjenner Geno sine websider. Geno har de siste årene valgt å legge stadig mer av medlemsinformasjonen på web. I en undersøkelse utført av AgriAnalyse i november 2013 mente 66 prosent av melkeprodusentene at Geno sine websider er svært nyttige/ganske nyttige.

Styret i Geno besøkte i høst den store landbruksutstillingen i Cremona. Alle selgerne i Geno Italy var til stede og jobbet hardt for å få salg. Standen med ny Geno-profil fikk mye oppmerksomhet! Foto: Mari Bjørke

Vi har i 2013 hatt 174 000 besøkende på hjemmesiden www.geno.no. Av disse er 51 500 unike brukere. De mest populære sidene er informasjon om okser og kalver i Geno, avlsplan og oksekatalog. Vi har hatt 39 000 besøk på oksekatalogen på web, en økning på 9 000 sammenliknet med 2012. Geno Avlsplan har hatt 21 000 besøk i løpet av året, en økning på 4 000 siden 2012.

App for oksekatalog kom i 2013 både for iPhone og Android. Det er en klar tendens til at Geno sine webtjenester i større grad enn før søkes opp via mobil eller nettbrett. Vi har dette året arbeidet med utforming og struktur for ny web i samsvar med ny profil. Den nye webben blir tilrettelagt for visning på mobil.

Geno portal er en påloggingstjeneste der medlemmer og inseminører kan hente

ut sine fakturaspesifikasjoner, få oversikt over egne inseminasjoner etc. Portalen blir mest brukt i forbindelse med årsoppgjøret, men har også en god del faste brukere, totalt vel 18 000 siste året.

Det er i beretningsåret holdt 14 webinarer med ulike temaer rettet mot både medlemmer, inseminører og rådgivere. Vi har opptak av de fleste webinarene, og disse kan brukes som innledning og inspirasjon for eksempel på lokale debattmøter i produsentlagene.

Geno er til stede i de sosiale nettverkene Facebook, LinkedIn og Twitter, og vi mener at disse kanalene også tjener sin hensikt. De kan ikke betraktes som hovedkanaler for vår aktivitet slik vi kjenner målgruppene våre i dag, men det har skjedd en endring siste året. Andelen medlemmer som oppgir at de er på

Facebook har økt fra 32 prosent i fjor til 43 prosent i 2013. Vi når imidlertid en betydelig yngre målgruppe gjennom blant annet Facebook, noe vi tror blir viktig framover. I Norge synes Twitter å være en viktig kanal først og fremst for pressen, mens det er mer utbredt i landbruket i en del engelskspråklige markeder.

Pressedekning

Geno har sendt ut pressemeldinger i forbindelse med avkomsgranskingene, og vi stiller også opp for ulike medier ved behov. Eksporten av kviger til Bosnia i desember 2013 fikk landsdekkende TV-dekning via NRK. Det var også stor medieaktivitet i forbindelse med Storfe 2013. I tillegg har saker som bioklynga i Arena Heidner, oksekatalog-app, Geno Global-samling, oppkjøp av X-sires i Nederland, «Jakten på den perfekte kua» og vedtak om samlokalisering mellom Geno og Norsvin vært mediasaker sentralt og/eller lokalt.

Informasjonsteknologi

Geno er avhengig av å benytte teknologi i all vår kjerneaktivitet, både i inseminasjons- og avlsarbeidet. Vi innførte i 2013 et nytt verktøy for samhandling og dokumentdeling. Det arbeides fortsatt med å innføre nytt kundeoppfølgingssystem på tvers av selskaper i konsernet, og dette arbeidet blir fullført i 2014. Disse verktøyene skal primært støtte salgsfunksjonene i alle markeder.

Geno har også i år bidratt i prosjekter som Dyrehelseportalen og Klauvhelsedata. I tillegg har vi bidratt vesentlig i forbindelse med omleggingen av kukontrollen (ReKu) og tilpasninger til innmelding av kalv, oksemorvurdering, kvigemåling med mer.

Beste NRF-ku ble 772 Hilde mønstret av Trond Malmadal under Dyregod-dagane i august. Foto: Eva Husaas

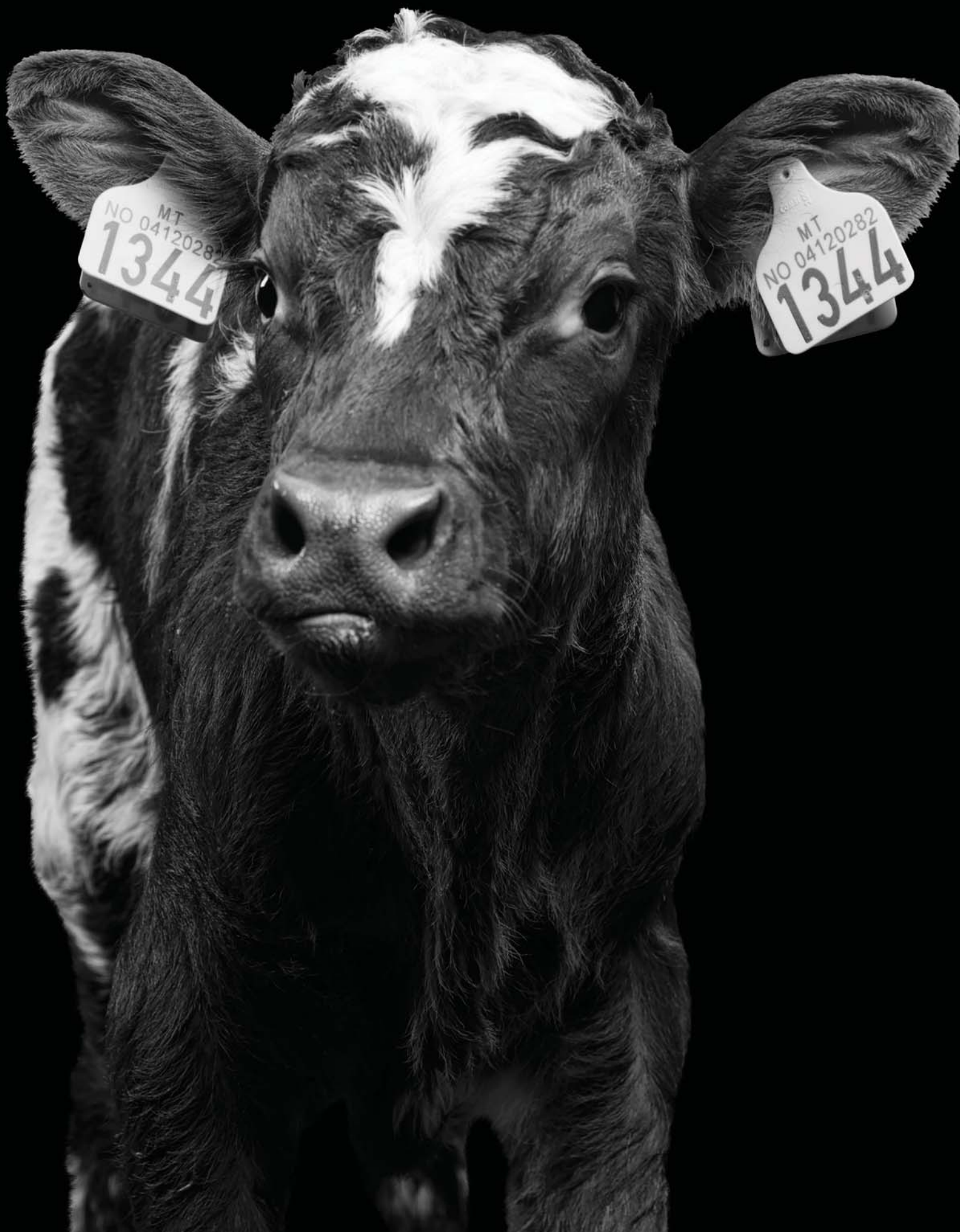

Horva 2013 i Sandnessjøen ble en skikkelig folkefest siste helga i august. Flinker kalve-mønstre presenterer seg for dommer Mari Bjørke fra Geno.

Det var mange skuelystne under auksjonen av NRF-kviger på Storfe 2013 på Fornebu i februar. Foto: Eva Husaas

Avler for bedre liv

Avl

Ny teknologi gir nye muligheter i avlsarbeidet. Genomisk seleksjon ble implementert ved kalvekjøp. Celletall ble inkludert i samla avlsverdi i 2013.

Strukturendringer i norsk melkeproduksjon skjer raskt. Besetningene blir større og andelen kyr i båsøs synker. Samtidig ser vi økt bruk av teknologiske løsninger som melkerobot, aktivitetsmåler og mer automatiserte løsninger for blant annet føring. Denne utviklingen påvirker hvilke egenskaper som prioriteres i avlsarbeidet, for eksempel blir klauvhelse og bein samt et funksjonelt jur for robotmelking viktigere enn før.

Husdyravlen endrer seg raskt og ny teknologi, som genomisk seleksjon (GS), gir oss nye muligheter og utfordringer. Vi jobber kontinuerlig med hvordan vi best mulig kan utnytte denne teknologien i avlsarbeidet for NRF.

Også innen avlsfaget har det skjedd mye de siste årene, spesielt innen bruk av DNA-informasjon. Genomisk seleksjon, som utnytter informasjon om genetiske markører som dekker hele arvmassen, har potensial til å øke avlsframgangen betydelig. Forskning og utvikling innen dette fagområdet er derfor høyt prioritert.

Høsten 2013 har Geno utarbeidet en ny strategi som har som mål å øke verdiskapingen for norske melkebønder ytterligere, med GS som et viktig satsingsområde.

Avkomsgransking 2013

I 2013 reduserte Geno antall avkomsgranskinger fra fire til tre per år. Dette som et ledd i å effektivisere driften og frigjøre mer tid til FoU-oppgaver. Tre granskinger per år er også vanlig praksis internasjonalt.

Totalt fikk 114 NRF-okser sin første offisielle avlsverdi. Årgangen toppes av 10909 Tangvoll med 31 i samla avlsverdi. Tangvoll er sønn av 5848 Øygarden og ble tatt ut som eliteokse etter granskningen i september 2013. Årgangen hadde mange gode okser som har bidratt til positiv genetisk utvikling og økt verdiskaping, og seks av de nåværende eliteoksene ble gransket første gang i 2013.

Avkomsgranskningene bygger på at Geno får overført kopier av tabellene fra kukontrollen i Tine. Kukontrollen er under omlegging til ny versjon (ReKu) med ny databaseplattform, datamodell og tabellstruktur. I 2013 har begge databasene vært i parallell drift, men dette vil opphøre fra våren 2014. Mye av kapasiteten i avdelingen har gått med til å omarbeide programmene for avkomsgranskningen til å håndtere de nye datastrukturene. Slektskapsfil, melk og kjøtt ble kjørt i ny versjon i granskning 3–2013, men mye arbeid gjenstår og må fullføres før granskning 2–2014.

GS-avlsverdier

Genomisk preseleksjon ble implementert for fullt i 2013. Alle oksekalver ble prøvetatt med nesesevaber og DNA-testet for 54 000 punktmutasjoner (genmarkører). Basert på markørøpplysningene ble GS-avlsverdi og slektskapsindeks beregnet. Innkjøpet til Øyer er basert på disse indeksene. Uttaket av seminokser fra Øyer ble også basert på GS-avlsverdier. Det er i tillegg krav om normale tilvekst-, eksteriør- og sædproduksjonsegenskaper. Beregnet effekt er en økning av den avlsmessige kvaliteten på ungoksene med 10–15 prosent.

GS-avlsverdier ble kjørt rutinemessig annenhver uke i 2013, med et kort opphold i løpet av sommeren. Dette er nødvendig for at innkjøpsprosessen ikke skal ta for lang tid og kalvene ikke skal bli for gamle før inntransport til Øyer.

Kvalitetsheving i NRF-avlen som følge av ny teknologi

I siste halvdel av 2013 har det pågått et internt prosjekt vi har kalt «teknopro-sjektet». Dette har som mål å implementere ny teknologi, samt effektivisere drifts-rutiner. Genomisk seleksjon har fått større betydning i kalvekjøpet ved at kalvens totale GS-avlsverdi er hovedkriterium for innkjøp. Dette krever innsamling av biologisk prøve av kalven for genotyping raskt etter at et potensielt seminokse-emne er født. Vi legger derfor til rette for at produsenten selv kan ta de biologiske prøvene. Antall kyr som årlig skal okse-morvurderes vil med dette reduseres fra dagens cirka 2 500 til 500.

Geno er med i et felles nordisk registreringssystem for eksteriørdata kalt «Nordic Classification». Dette brukes for å registrere eksteriørvurderingene direkte på en håndholdt enhet (iPhone, iPad eller lignende). Dette vil bli tidsbesparende for avlsrådgiver, og de nye rutinene og systemet blir tatt i bruk i løpet av de første månedene av 2014.

Kompetanseheving av avlsrådgiverne

Det ble for første gang arrangert en felles samling for alle avlsrådgiverne i 2013. Samlingen var et ledd i oppfølging og faglig kompetanseheving av avlsrådgiverne. I tillegg har Geno og noen avlsrådgivere deltatt på nordiske samlinger for å sikre et godt samarbeid og bli mest mulig samkjørt i eksteriørvurderingene.

Solveig Hustad og Atle Viggo Ravn mottok Genos avlsstatuett for oxen 10739 Ravn under Tines regionmøte i nord i april. I midten styreleder Jan Ole Mellby. Foto: Terje Olsen, Tine

Mer enn 40 avlsrådgivere fra Tine fikk kompetansepåfyll fra Geno da de i høst var samlet til felles kurs på Hamar. Foto: Mari Bjørke

Ved innføring av Nordic Classification blir eksteriøregenskapene enda bedre harmonisert med de andre nordiske land. Geno har i 2013 utarbeidet en kompetanseplan for avlsrådgivere. Definering av kompetansekravene og plan for opplæring er viktig for å ha god kvalitet på eksteriør-dataene og avlsrådgivningen framover. Planen for kompetanseheving av avlsrådgivere blir det jobbet videre med i 2014 og den blir integrert i Tine sitt system på samme måte som for andre fagrådgivere i Tine.

Modeller for beregning av avlsverdier

Forbedringer av modellene vi bruker for å beregne avlsverdier er en viktig oppgave for avlsavdelingen, og forbedringer implementeres så raskt som det praktisk lar seg gjøre. En endring som egentlig ble gjort sent i 2012 og fikk virkning i 2013 gjaldt mastittindeksen. Behandlingsfrekvensen for klinisk mastitt har sunket så mye det siste tiåret at det har fått uheldige bieffekter for avlsverdiregningene. Basisårgangene som indeksene skaleres i forhold til har de siste årene hatt større variasjon enn oksepuljene som skal granskes for første gang. Dette førte til at standardavviket kom under 8, mens det skulle vært 10. Nettoinnflytelsen mastitt

skulle hatt i samla avlsverdi ble dermed redusert med 25 prosent. For å redusere effekten av dette ble det innført en pre-korrigerende mastitttegenskapen ble standardisert innenfor kalvingsår. Middel og genetisk trend i okseårgangene ble lite påvirket av dette, men vi ble kvitt ekstreme verdier i årgangene med høy behandlingsfrekvens.

Celletall ble i 2013 inkludert i samla avlsverdi. Dette fordi celletall har økt noe de senere åra samtidig som frekvensen av klinisk mastitt har gått ned.

Ellers jobbes det med å utvikle testdagsmodell for melk. Denne modellen vil håndtere ufullstendige (ikke avsluttede) laktasjoner bedre og gi mer stabile avlsverdier for oksene. Dette vil også gi mulighet for å avle for form på laktasjonskurver.

FoU-prosjekter

Genomisk seleksjon

Det er stor forskningsaktivitet innen genombasert seleksjon, og Geno er involvert i flere forskningsprosjekter både nasjonalt og internasjonalt. Målet er å forbedre sikkerheten på genombaserte avlsverdier slik at vi kan implementere GS i større grad etter hvert.

Klauvhelse

Det har vært en jevn økning i innrapporteringen av klauvhelse de siste årene, hvor korketrekkerklauv har den høyeste frekvensen av klauvlidelsene. Basert på genetiske analyser av disse dataene er det bestemt at tre nye klauvlidelser skal inkluderes i beinindeksen i løpet av 2014. Disse lidelsene er *korketrekkerklauv*, *infeksiøse klauvlidelser* og *forfangenhetsrelaterte klauvlidelser*. De to sistnevnte er grupper av klauvlidelser hvor hudbetennelse, hornforråtnelse og klauvspalteflekmone inngår i infeksiøse klauvlidelser og såleknusning, løsningsbyll i den hvite linje og blødning i såle eller hvite linje inngår i forfangenhetsrelaterte klauvlidelser.

Internasjonalt forskningssamarbeid

Som et ledd i vår nye FoU-strategi vil vi øke forskningssamarbeidet med eksterne aktører. Geno har etablert en såkalt «scientific resource group» (SRG) bestående av internasjonalt anerkjente forskere innen avl og genetikk. Denne ekspertgruppa, som ledes av Gary Rogers fra USA, vil bli brukt som en diskusjonspartner og idégenerator.

Fôrutnytting, optimal innavlskontroll og fettsyrer i melk

Geno har også engasjert seg i flere prosjekter i tillegg til GS, blant annet fôrutnytting. Dette er et FoU-prosjekt vi støtter sammen med Tine og som gjennomføres av Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap (IHA) på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Formålet er å undersøke om en kan utnytte eksisterende data i kukontrollen for å selekttere for bedre fôrutnyttelse.

Innavlkontroll er viktig for et bærekraftig avlsarbeid, derfor støtter vi også et prosjekt innen «optimal contribution selection». Dette går ut på at man selekterer dyr som maksimerer den genetiske framgangen for en gitt innavlsøkning. Formålet med prosjektet er å utvikle en program-pakke som vi kan bruke i alle ledd i seleksjonen. Det forventes at dette verktøyet kan implementeres i 2015. Kombinasjonen optimal contribution selection og optimal utnyttelse/bruk av GS vil få stor betydning for avlsarbeidet framover.

Geno har sammen med Tine og IHA/ NMBU et FoU-prosjekt som går på utnyttelse av FTIR-spekter (fettsyrer) i melk. Seleksjon for ulike fettsyresammensetning i melk har stor internasjonal interesse og kan bidra positivt i forhold til både human helse og kanskje også prosessering av meieriprodukter.

Bull of the year! Populær NRF-okse og far til 160 000 avkom, 10177 Braut, ble kåret til årets okse 2013 på bloggen dairyxbread.com. Foto: Klingwall

Publikasjoner og presentasjoner

Forskere i avlsavdelingen har i 2013 bidratt til å publisere tre vitenskapelige artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrift; to artikler i Journal of Dairy Science og en i Journal of Animal Breeding and Genetics. I tillegg er det publisert tre artikler i Interbull Bulletin og skrevet flere fagartikler til Buskap og

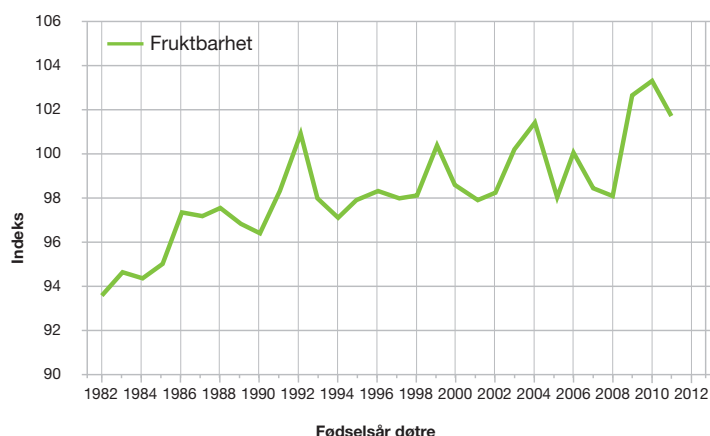
genoBULLETin. Avlsavdelingen har også bidratt med en rekke presentasjoner på møter og kongresser, blant annet åtte presentasjoner på Husdyrforsøksmøtet, to på ICAR Health Data Conference og fire på EAAP.

Eliteokser 2013 – antall sæddoser benyttet i Norge totalt

Okse nr	Navn	Oppdretter	Adresse	Avls-verdi per 31.12.13	Antall sæddoser benyttet	Sperm-Vital	Kjønns-separert
10540	Eik	Sonja og Einar Surdal	4462 Hovsherad	18	71 843	-	136
10544	Tranmæl	Synnøve og Torbjørn Tranmæl	7224 Melhus	17	65 978	11 123	-
10617	Skei	Tone Rennemo og Per Helge Johansen	7994 Leka	25	47 987	-	-
10673	Engebakken	Else Marie og Otto Engebakken	2540 Tolga	16	43 457	15 320	303
10704	Tranmæl	Synnøve og Torbjørn Tranmæl	7224 Melhus	22	54 814	19 124	151
10714	Lekve	Elin og Jørgen P. Lekve	5730 Ulvik	24	18 688	-	61
10739	Ravn	Solveig Hustad og Atle Wiggo Ravn	8534 Liland	22	45 664	14 870	441
10763	Refsnes	Eli Karin og Inge Refsnes	4365 Nærbø	18	15 797	-	-
10795	Hoøen	Anne Grete og Lars Hoøen	7142 Uthaug	16	31 658	10 276	107
10798	Vangen	Marit og Per B Vangen	2500 Tynset	18	13 029	556	-
10801	Dale	Lisbet Børset og Svein Magne Dahle	6320 Isfjorden	17	11 486	2 252	43
10811	Solvang	Sissel og Even André Hyttebakk	7398 Rennebu	16	4 752	-	-
10876	Økland	Jorunn og Per Ingolf Økland	5690 Lundegrend	27	14 992	1 521	-
10901	Aksnes	Hilde Gunn Ø. Aksnes og Arne Eigil Aksnes	4365 Nærbø	22	8 090	768	-
10909	Tangvoll	Jon Magne Bremseth	7520 Hegra	31	8 375	-	40
10913	Myhr	Trine Elisabeth og Arne Reitan	7510 Skatval	19	4 762	86	-
10918	Val	Val videregående skole	7970 Kolvereid	24	15 038	-	142
10923	Prestangen	Barbro Braastad og Bjørn Sønstevoldhaugen	2634 Fåvang	25	13 726	-	93

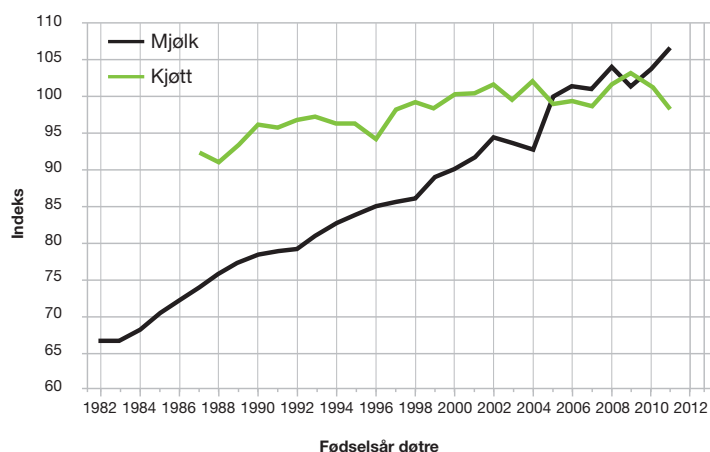
Avlsmessig utvikling

FRUKTBARHET

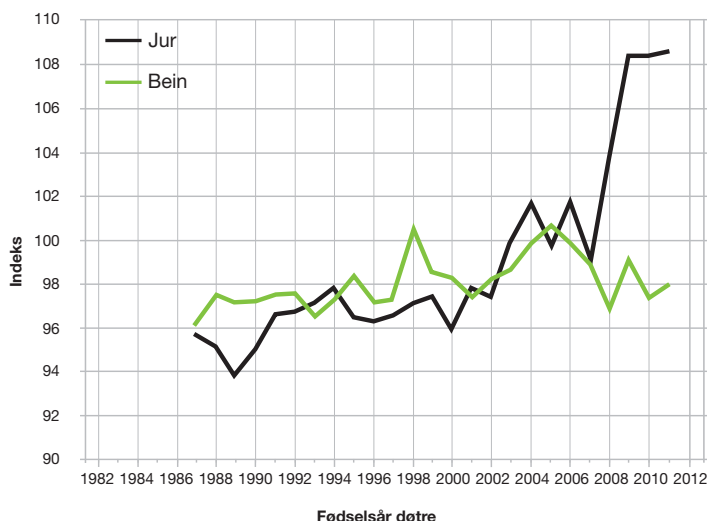
Figuren viser avlsmessig utvikling for fruktbarhet fra 1982 til 2011. I perioden 1987 til 2011 var gjennomsnittlig endring per år 0,16 poeng.

PRODUKSJON

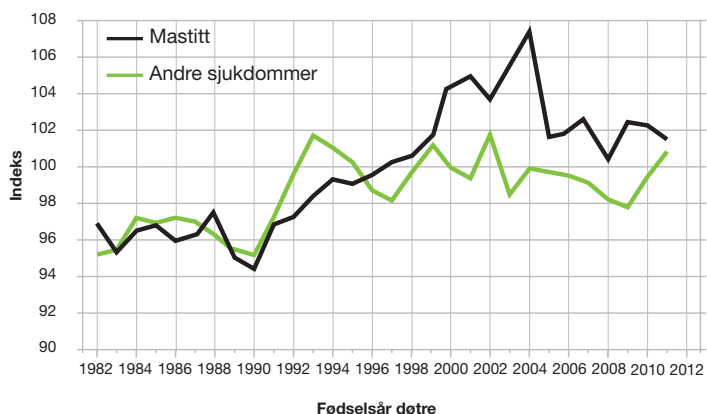
Figuren viser avlsmessig utvikling for melkeindeks fra 1982 til 2011. I perioden 1987 til 2011 var gjennomsnittlig endring 1,37 poeng per år. Avlsmessig utvikling for kjøttindeks var i samme periode 0,40 poeng i gjennomsnitt per år.

JUR OG BEIN

Figuren viser avlsmessig utvikling for jur- og beindeks fra 1987 til 2011 på henholdsvis 0,47 og 0,08 poeng i gjennomsnitt per år.

HELSE

Figuren viser avlsmessig utvikling for mastitt og andre sykdommer fra 1982 til 2011. I perioden 1987 til 2011 var gjennomsnittlig endring per år på henholdsvis 0,34 og 0,11 poeng.

Avlsmål for NRF

Egenskap	Vekt
Mjølkk	28
Mastitt	21
Fruktbarhet	18
Jur	15
Bein	6
Kjøtt	6
Lynne	2
Andre sykdommer	2
Utmjølking	1
Kalvingsvansker	0,5
Dødfødsler	0,5

Status for innavl i NRF-populasjonen

Effektiv populasjonsstørrelse*	212
Innavlsøkning per generasjon	0,24 %
Innavlsøkning per år	0,05 %

* Effektiv populasjonsstørrelse er antall ubeslektet individer i populasjonen. NRF er en av melkekurasene i verden som har høyest effektiv populasjonsstørrelse.

NRF-eliteokser brukt i 2013

10540 Eik

10544 Tranmæl

10617 Skei

10673 Engebakken

10704 Tranmæl

10714 Lekve

10739 Ravn

10763 Refsnes

10795 Høøen

10798 Vangen

10801 Dale

10811 Solvang

10876 Økland

10901 Aksnes

10909 Tangvoll

10913 Myhr

10918 Val

10923 Prestangen

Marked og fag

Seminandelen har i 2013 økt med en prosent totalt for hele landet og ligger nå på 85 prosent. Dette er historisk da seminandelen i mange år har ligget jevnt på 84 prosent. Økningen er et resultat av at vi i fjor for første gang siden 80-tallet fikk en økning i antall inseminasjoner.

En prosent økning i seminandelen er svært gledelig og gir oss tro på at tallet kan økes ytterligere.

I Genos nye strategi er målet at vi skal ha en semintilslutning på 90 prosent i 2018. Skal vi klare dette må vi bruke ressursene våre riktig, og vi må selge inn budskapet om at semin er viktig til enda flere av medlemmene våre.

Arbeidet for å øke semintilslutningen i tiltaksområder har fortsatt i beretningsåret, og det er hyggelig å se at dette i de aller fleste tilfeller har gitt resultater. Det er solgt flere Heatime-anlegg i disse områdene, og vi har i flere produsentlag arrangert fagmøter med tema fruktbarhet og aktivitetmåling.

Fylkesvis oversikt over semintilslutningen.

Fylke	Semintilslutning %	Økning fra 2012 %
Østfold	83,5	+2,78
Akershus	83,4	-0,31
Hedmark	91,1	+0,90
Oppland	81,8	+1,30
Buskerud	83,2	-0,72
Vestfold	84,0	+2,49
Telemark	82,9	+3,50
Aust Agder	67,1	+3,52
Vest Agder	79,7	+1,54
Rogaland	77,2	+1,89
Hordaland	89,3	+0,47
Sogn og Fjordane	93,9	+0,18
Møre og Romsdal	88,1	+0,43
Sør-Trøndelag	85,1	+1,40
Nord-Trøndelag	87,9	+0,34
Nordland	86,0	+1,01
Troms	83,1	-0,52
Finnmark	81,2	-1,80
Landet	85,0	+1,00

Nye produkter

P4 Rapid Brunst-test

Vi innledet året med å starte salg av P4 Rapid. Dette er en progesterontest som enkelt kan gjennomføres i fjøset for å avdekke om kua er i ny brunst. Produktet ble solgt i pakker à 25 tester til kr 1200,- per pakke. Siste året solgte Geno i overkant av 500 pakker. Evalueringen viser at vi ikke klarte å nå salgsmålet vårt, men det er flere grunner til det. Vi kommer til å vurdere nye tiltak for å øke salget av dette produktet.

GS-okser

Okser som er selektert på bakgrunn av genomiske avlsverdier (GS-okser) ble lansert i oktober. De to første GS-oksene var 11157 Frengstad og 11261 Sæverhagen. Disse ble hentet fra venteanlegget der de har stått siden de var ferdige med produksjonen av ungoksesæd. Framover velges det ut okser fra hver ungoksepulje som produserer ekstra sædlager i påvente av en eventuell lansering som GS-okse etter at ungokseperioden er over. Lanseringen av GS-okser førte til at vi måtte gjøre tilpasninger i Geno avlsplan og oksekatalogen.

Heatime RuminAct

Den store suksessen i Geno også i 2013 er det gode salget av Heatime RuminAct. Denne aktivitetmåleren er basert på et enkelt system som er uavhengig av hvilket melkingssystem som benyttes i besetningen.

I år har Geno for fullt lansert Heatime for båsfjøs, noe som nok har vært medvirkende årsak til det gode salget. Vi hadde budsjettert med 80 solgte anlegg, men ved årets slutt viser det seg at vi har solgt 97.

Heatime vil bidra sterkt til å øke semintilslutningen. Det blir derfor svært viktig å få på plass en god framtidig strategi for å styrke utbredelsen av aktivitetmålere i norske fjøs.

Forsøket med Heatime RuminAct i båsfjøs som Geno har utført ble publisert under en europeisk reproduksjonskongress for produksjonsdyr høsten 2013.

Kundesenter

Geno sitt kundesenter har vært i godt driv siden starten i 2011. Vi får veldig mange

positive tilbakemeldinger om gode kundeopplevelser, og dermed har vi nådd et viktig mål – fornøyde kunder! Det skal legges en strategi for hvordan kundesenteret skal bli en enda tydeligere bidragsyter i salgsarbeidet vårt.

Distribusjon

I løpet av året har tre biler distribuert sæd i henhold til oppsatte planer. Nye sædruter for 2014 er utarbeidet med tanke på at en av de distribusjonsansvarlige går av med pensjon i februar. Det er utdannet en ny distribusjonsansvarlig for ruta som har utgangspunkt på Store Ree.

Det er sendt ut en kundeundersøkelse blant dem som er brukere av sædruta. Her kom det inn mange gode innspill til forbedringer. Det generelle bildet er likevel at brukerne er svært godt fornøyd med dagens distribusjonsordning.

Storfeskolen – nå også regionalt

Høsten 2013 ble det arrangert storfeskolekurs innen både avl og fruktbarhet regionalt. Dette skjedde på Møre landbruksskole i Steinkjer der det første kurset hadde avl som tema og det andre hadde fruktbarhet. Totalt var det 34 deltakere på disse to kursene, som var et samarbeid mellom Høgskolen i Nord-Trøndelag og Geno. Et svært godt samarbeid som vi gjerne bygger videre på. Vi har planer om å flytte med oss storfeskolen til Jæren i løpet av 2014.

Storfeskolekurset med tema fruktbarhet som var planlagt på Store Ree i mars måtte dessverre avlyses, men vi har invitert til nytt kurs i februar 2014.

Utstillinger

Geno har også i år deltatt på flere utstillinger der budskapet i hovedsak har vært Geno og oksene våre samt Heatime. Etter at det ble gjort en avtale med Dyrsku'n om at de dekker kostnadene har Geno med å være tilstede der med okse, var NRF-oksene og visning av sæduttak tilbake i husdyrbygget under årets Dyrsku'n. Dette ble svært godt mottatt.

For øvrig har Geno vært til stede på følgende utstillinger: Storfes 2013 på Fornebu, Jærmessa på Varhaug, Nord-Norsk landbruksutstilling på Horva, Dyregod-dagane på Batnfjordsøra, Land-

NRF-oksene har vært savnet under Dyrsku'n i Seljord. I 2013 var både okser og røktene tilbake i husdyrbygget. Det ble annonsert sæduttak tre ganger om dagen og alle samlet mange tilskuere. Både ku- og kalvemønstringene var også populære publikumsattraksjoner.

bruksdagene på Fagernes, Jubileumsutstilling i Breim og Agrovisjon i Stavanger.

Fruktbarhetsuka

Under fruktbarhetsuka i høst ble det arrangert åtte brunstkurs med til sammen 120 deltakere og 14 fagmøter med til sammen 350 deltakere. Landslagsveterinærene hadde ansvaret for det faglige innholdet, mens sekretærene i produsentlagene hadde ansvaret for selve arrangementet. Halvparten av landslagsveterinærene har hatt forespørsler og vært i aksjon under Fruktbarhetsuka. Alt i alt ble den en suksess også i år.

Det er holdt ett kurs i reproduksjon og besetningsstyring og fire telefonmøter for landslagsveterinærene.

Smittevern

Geno har det siste året vært en pådriver for å få smittebeskyttelse på plass i alle

fjøs innen 1. mars 2014. Erfaringer fra tidligere år viser at tapene som enkeltprodusenter påføres på grunn av smitte av blant annet Coronavirus har vært betydelige, og alt som kan bidra til å stoppe smittespredning bør settes i system. Vi regner med at de fleste besetningene vil anskaffe egnede klær og sko innen fristen, men i de tilfeller dette ikke er på plass, blir bonden fakturert for bruk av engangsutstyr.

Fruktbarhetstallet

Beregningsgrunnlaget for FS-tallet er endret og FS-utskriften er revidert. Dette blir tilgjengelig på medlem.tine.no fra 1. januar 2014.

Andre aktiviteter

Det er holdt fem drektighetskontrollkurs for veterinærer. Det er til sammen arrangert fem eierinseminasjonskurs (Rudshøgda i Ringsaker og Egersund).

Avdelingen har holdt seks webinarer i løpet av året. Avdelingen har også bidratt i forbindelse med kurs for utenlandsstudenter. Det har vært fire åpne avlsmøter på Særheim med svært god oppslutning og mange gode innspill til Geno.

GS-hunddyr

I løpet av året har ei gruppe arbeidet med ulike problemstillinger i forbindelse med lansering av GS-analyser på hunddyr. Analysene må bestilles og resultatene hentes ut via kukontrollen. Målet er at dette skal være klart i løpet av høsten 2014.

Produksjon

Geno har mottatt 256 NRF-okser og 10 kalver av gamle raser til testing i 2013. Av disse er 130 NRF-okser og sju okser av gamle raser godkjent for semin. Totalt ble det i 2013 produsert 1 503 378 sæddoser.

Alle landsdeler har i år rekruttert oksekalver til Geno. Kalvene har hatt en gjennomsnittsalder på 130 dager ved ankomst til Øyer testingsstasjon. Transporten har gått uten uhell.

2013 har helsemessig vært et over normalt godt år på testingsstasjonen. Lungeproblemene har nesten vært fraværende. Blodprøver viser at besetningen kontinuerlig gjennomgår de vanlige virusjukdommene, men tiltakene ved inntak og et godt fjøsmiljø hindrer alvorlig sjukdom. Arbeidet med å skaffe ny kunnskap om smittsom luftveggssjukdom på storfe har fortsatt i 2013.

Vi fikk i hus grovfôr av god kvalitet og tilstrekkelig mengde i sommer. Vi har avsluttet produksjonen av høy og har surfôr som eneste grovfôr.

Venteokser og eliteokser

Når oksene ankommer Store Ree skal de produsere 2 060 doser ungoksesæd. 1 520 doser distribueres som ungoksesæd, resten er sikkerhets- og forskningslager. Så snart ungoksene har produsert nok sæd, flyttes de over i venteokseanlegget. Per 31.12.13 stod det 455 okser i venteokseanlegget.

15 nye lovende okser ble flyttet fra venteokseanlegget til eliteoksefjøs i 2013.

I løpet av året er mellom 10 og 15 okser av de gamle rasene inne for sædproduksjon på Store Ree. Det er egne produksjonsmål for disse rasene.

På Hallsteingård har det gjennom året vært oppstalling av 6-8 NRF-eliteokser. Det er produsert sæd etter behov fra disse oksene. 10177 Braut kom til Hallsteingård midt i april og har siden produsert om lag 40 000 doser for eksport. Oksen er over 11 år, men klarer seg fortsatt bra både avlsmessig og produksjonsmessig.

Oppdrag for andre

Fjøsset på Hallsteingård er bygd om med enkeltbinger for bedre å kunne ta vare på kjøttfe- og NRF-oksene som står der.

All produksjon av sæd til 2014-årgangen av kjøttfeungokser er utført for Tyr på Hallsteingård. Det er produsert 7 000-10 000 doser av hver av de 15 oksene. Dette skal dekke både nasjonalt og internasjonalt behov. Utover dette er det en ekstra produksjon til eksport på 5 000-15 000 doser per rase.

Aktiviteten til Cryogenetics på Hallsteingård øker, og selskapet har blitt en viktig leverandør av både utstyr og tjenester knyttet til reproduksjon på fisk. I 2013 ble lokalene på Hallsteingård utvidet og tilpasset økt produksjon og lagringsplass for Cryogenetics. Ansatte i produksjonsavdelingen i Geno bidrar også for Cryogenetics ute i felt.

Produksjonsavdelingen har ansvaret for driften av Tyr sin testingsstasjon på Staur. Stasjonen forsynes med grovfôr og halm fra forsøksgården. Oksene på Staur har god helse og få veterinærbehandlinger.

Produksjonsavdelingen bidrar også med registreringer og prøvetaking i utviklingsprosjekter som kjøres i regi av andre avdelinger i Geno.

Det er ikke produsert embryo for egne prosjekter i 2013. Embryoaktiviteten dreier seg nå stort sett om informasjon og veiledning til produsenter og veterinærer.

Med god hjelp fra røkerne har oksene på Store Ree stått fotomodeller for profilfotograf Jens Haugen (t.h.) dette året. Flere av bildene ser du i denne årsberetningen. Foto: Amund Flisen/Ferskvann

Den årlige Geno Global-samlingen på Store Ree er en viktig arena for utveksling av erfaringer med NRF i ulike land. Flere ansatte fra Geno deltok også og fikk nyttig oppdatering fra markedene ute. Foto: Pål Henning Berg/Ferskvann

Geno Global med datterselskaper

Geno Global as med datterselskaper hadde i 2013 en konsolidert omsetning på kr 27,3 mill. og et resultat etter skatt på kr 0,6 mill. Royalty og kjøp av sæd fra Geno utgjorde kr 3,4 mill. Antall solgte NRF-doser gjennom Geno Global med datterselskaper ble 415 000 fordelt på 25 markeder. 2013 ble det beste året i selskapets historie.

Forretningsstruktur og markeder

Det er i beretningsåret tatt betydelige grep i forhold til utvikling av forretningsstruktur og forretningsmodell. Selskapet betjener de ulike markedene etter følgende modeller:

1. Egne datterselskaper i Storbritannia, Italia og Tyskland.
2. Franchising; partnere som benytter Geno-profil uten at vi er vesentlig inne på eiersiden.
3. Distributører; uavhengige partnere som selger våre produkter.

Når det gjelder modell 1, foretok Geno Global i beretningsåret et 50 prosent oppkjøp i selskapet Xsires, Nederland. Selskapet har i mange år vært vår partner i dette markedet. Transaksjonen ble framforhandlet og gjennomført per 30.04.2013.

Etableringene Geno Turkey (februar 2013) og Geno Balkan (juli 2013) med Geno Global as som minoritetseier, faller inn under modell 2; markedsføring og salg med Geno profil. Det samme gjør Geno Greece og Geno Bulgaria.

Alle selskapene er i en tidlig fase, men vi har bygd et fundament som går inn i neste strategiperiode mot 2018, der USA, Italia, Storbritannia, Nederland og Irland blir våre fokusmarkeder. Øvrige markeder skal betjenes som vekst- og marginmarkeder.

For Geno Deutschland GmbH vurderes det nå en modell der Tyskland betjenes fra Xsires i Nederland.

Alle andre markeder håndteres av partnere – modell 3; Distributører. Disse selskapene har sin egen forretning, men håndterer også vårt produkt. Eksempler er PH Konrad i Polen og ABS i USA.

Modellen med egne selgere i viktige markeder bygger langsiktighet, stabilitet og kunnskap for hele Geno i vårt arbeid for å lykkes med NRF-kua internasjonalt.

De viktigste markedene

USA ble i 2013 gjenåpnet etter Schmallenberg-problemet og dette ble et bra år med tanke på antall solgte doser. Samarbeidet med ABS fungerer godt, og i planen mot 2018 ligger det en betydelig vekst i dette markedet.

Geno UK innfrir også i 2013 med et positivt resultat. Selskapet har få selgere, men de er et bra team med godt driv i arbeidet. De har i overkant av 800 kunder der om lag 280 er nye i 2013. Utdelingen i 2014 blir å øke salgskraften i selskapet.

2013 går over i historien som ett av de verste værmessig for bøndene i Italia, noe som også påvirker leverandørene deres. Dette kombinert med for dårlig salg i store deler av året, gjør at Geno Italy fikk et tap i beretningsåret. For selskapet er det svært viktig å få økt salget igjen så tidlig som mulig i 2014.

Xsires Holland hadde igjen et veldig bra år. De har vært i markedet i åtte år, og 2014 blir vårt første hele år sammen med dem. Et veltrimmet salgsteam er godt synlig i et tørt konkurransebilde.

P4 Rapid kom inn som et nytt produkt i porteføljen til Geno Global i 2013 og utgjør et viktig bidrag til selskapets resultat. Geno Global har, sammen med Geno UK, framforhandlet eksklusive rettigheter til dette produktet i Skandinavia og er nå i forhandlinger om et større område.

Organisering

Geno Global as har to ansatte lokalisert på Hamar samt en hel og en kvart stilling på kontrakt i USA. I tillegg kommer ansatte i datterselskapene, til sammen 23 personer (de fleste på kommisjon, også inkludert ansatte i Xsires Holland).

Geno internasjonalt 2014-2018

Fokus framover blir implementering av den nye strategiplanen. Hovedlinjene fra strategiprosessen høsten 2013 er belyst andre steder i årsberetningen.

SpermVital as

I oktober 2013 lanserte Swisshgenetics SpermVital-sæd i Sveits og salget de tre første månedene var høyere enn forventet. Det samme gjelder lanseringen av SpermVital på holsteinokser i Polen. Geno UK har fordoblet sitt salg av SpermVital i løpet av året og i Norge har markedsandelen økt ytterligere, til om lag 14 prosent.

SpermVital i Sveits

Swisshgenetics var det første store avlsselskapet etter Geno som innså betydningen av SpermVital-teknologien.

I Sveits benyttes teknologien på rasene Brown Swiss, Rød Holstein og kjøttferasen Limousin. Det er særlig limousinsæden med SpermVital-teknologi som har tatt av. Sveitserne benytter ofte kjøttfæsæd på problemkyrner for å oppnå økt fruktbarhet med kryssavl, og det ser ut til at SpermVital har bidratt til å øke denne effekten ytterligere. Salget økte med nesten 75 prosent fra november til desember.

At Swisshgenetics har tatt i bruk SpermVital er svært viktig for selskapet. Swisshgenetics er ikke blant de aller største i bransjen, men har en profil som seriøs og kvalitetsbevisste. Dette gir også SpermVital en god profil.

Øvrige markeder

I Polen er det en knivskarp konkurranse i sædmarkedet, med lave priser og mange tilbydere. P.H. Konrad er den største importøren av sæd i Polen og de har solgt spansk holsteinsæd med SpermVital.

Denne sæden har naturlig nok vært langt dyrere enn ordinær sæd, men det har vist seg at de polske melkeprodusentene har vært villige til å betale for forlenget overlevelse av spermene og derigjennom større sjanse for befruktning.

I Geno UK er salget av SpermVital fordoblet i løpet av det siste året. Av de 10 mest-salgende oksene hos Geno UK i 2013 var det fem SpermVital-okser. Selskapet fikk også god støtte av en stor artikkel i fagtidsskriftet British Dairying, hvor flere kunder stod fram og fortalte om sine svært gode erfaringer med NRF og SpermVital. Nå satser Geno UK på tøffere markedsføring og ytterligere salgssøking.

I mars 2014 vil det spanske avlsselskapet Aberekin også lansere teknologien på flere melke- og kjøttferaser i Spania. Dette er nok en viktig milepæl for SpermVital i arbeidet med å lansere produktet internasjonalt.

Nasjonalt marked

Etterspørselen etter SpermVitalsæd i Norge har vært større enn produksjonskapasiteten. Dette er positive utfordringer, men det er viktig å lykkes med tiltak for å øke

kapasiteten og dermed kunne øke tilbudet ut til medlemmene.

I 2013 utgjorde salget av SpermVital om lag 14 prosent av det samlede nasjonale sædsalget. Dette gir de norske melkeprodusentene økt fleksibilitet og god hjelp med å få kalv i problemkyr.

Organisasjonen

Fra 1. januar 2013 overtok SpermVital as arbeidsgiveransvaret for forskerne som har jobbet med utviklingen av produktet. De var tidligere ansatt i BioKapital as, men man fant det nå riktig å konsentrere all oppmerksomhet om de to datterselskapene SpermVital as og Cryogenetics as. De ansatte forskerne ble derfor fordelt mellom de to selskapene.

SpermVital as består i dag av 10 medarbeidere, hvorav to er delvis innleid fra Cryogenetics og Geno.

Forskning og utvikling

Det gjenstår fremdeles store forskningsoppgaver før produktet er ferdig utviklet. Hovedfokus for SpermVital er å effektivisere produksjonsprosessen og redusere andelen produserte doser som kastes, samt videreutvikle produktet slik at andre seminselskaper kan benytte SpermVital-teknologien i egen produksjon uten å være avhengig av innleie av personell fra Geno og SpermVital. Det er også viktig å bedre dokumentasjonen på effekten av SpermVital.

Selskapet har gående to store forskningsprosjekter som er støttet av Norges forskningsråd. Disse er kostnadsnivende og forklarer det negative økonomiske resultatet i selskapet.

I året som kommer vil selskapet fortsatt ha fokus på forskning, utvikling og dokumentasjon i tillegg til salg og markedsføring. I skrivende stund er det åtte internasjonale avlsselskaper som ønsker å gjennomføre feltstudier i sine lokale markeder for å teste ut effekten av produktet. Erfaringsmessig tar det om lag et år å gjennomføre en feltstudie. Selv om det er stor interesse for produktet, vil de aller fleste avlsselskaper gjennomføre feltstudier i sine lokale markeder før produktet lanseres. Det oppstår derfor en lang og kostnadsnivende prosess fra selskapet kontakter potensielle kunder til produktet er lansert i et nytt marked.

Anne Hege Alm-Kristiansen (foran) og Eline Rustad Gaustad forsker med tanke på å forlenge overlevelsen av spermene i SpermVital-sæden. Foto: Eva Husaas

Cryogenetics as

Cryogenetics sin målsetting er å levere innovative teknologier og tjenester som effektiviserer reproduksjon av fisk. Dette gjøres ved å fokusere på behovene til fiskeoppdrettseselskaper, vannkraftbransjen og universitets- og forskningsmiljøer i prioriterte markeder.

Cryogenetics har ved årsskiftet 16 ansatte og omsatte i 2013 for cirka 10 millioner kroner. Selskapet er eid 50 prosent av Geno SA, 37,5 prosent av Investinor as og 12,5 prosent av CryoInvest as (Utstillingsplassen Eiendom as).

Selskapet har i 2013 produkter som retter seg både mot ferskhåndtering av melke og nedfrysing av melke. Cryogenetics utfører kontinuerlig en intensiv produktutvikling for å være markedsledende i en raskt voksende akvakultursektor.

Håndtering av fersk melke

Cryogenetics har tilpasset et instrument som gjør nøyaktige målinger av melketetthet fra atlantisk laks ute i klekkeriene mulig. Produktet har blitt tatt godt mottatt i markedene og blitt en standard i Norge i løpet av 2013. Det er solgt om lag 20 slike systemer siste året. I 2014 vil fotometeret bli satt opp for bruk også på regnbueørret, brunørret, chinook, sablefish og ishavsrøye.

Cryogenetics har utviklet produktserien AquaBoost™ for optimaliserte befruktningsresultater:

- AquaBoost™Dilutor – benyttes for å standardisere forholdet spermier/egg. I tillegg økes volumet slik at man oppnår en bedre fordeling av spermene rundt eggene ved befruktning.
- AquaBoost™Extender – benyttes for å forlenge lagring av fersk melke fra 4 til 16 dager.
- AquaBoost™Activator – erstatter den naturlige ovarievæskens og gir ekstra energi til spermene ved befruktning.

Bruk av kryokonserverte melke

Det produseres årlig en milliard rognkorn av atlantisk laks som grunnlag for fiskeoppdrett i cirka sju produksjonsland. Cryogenetics har i løpet av 2013 fryst ned og lagret nok melke fra atlantisk laks til å befrukte 100 millioner rogn i Norge, Skottland, Færøyene, Chile og Canada. Teknologien er godt dokumentert og blir tatt i stadig større bruk. Det forventes en årlig vekst på mellom 20 og 30 prosent i Cryogenetics sin produksjon av frossen melke.

Cryogenetics tar på oppdrag fra Miljødirektoratet vare på den originale genbanken fra de 400 norske lakseelvene som ble frosset ned på 80-tallet. I 2013 og 2014 skal Cryogenetics bidra til å fryse ned prøver fra de resterende 20 elvene i

Ragnhild Bleken Rud i Cryogenetics tar ut melke til befruktningsforsøk i Nord-Italia. Fisken er en Trutcha Marmorata (Marmorørret). Foto: Armando Piccinini

Finnmark. Nytt av året er også arbeidet mot vannkraftbransjen. Det er innledet et godt samarbeid med Statkraft ASA som har et pålegg om utsett av fisk i elver som det hentes ut energi fra.

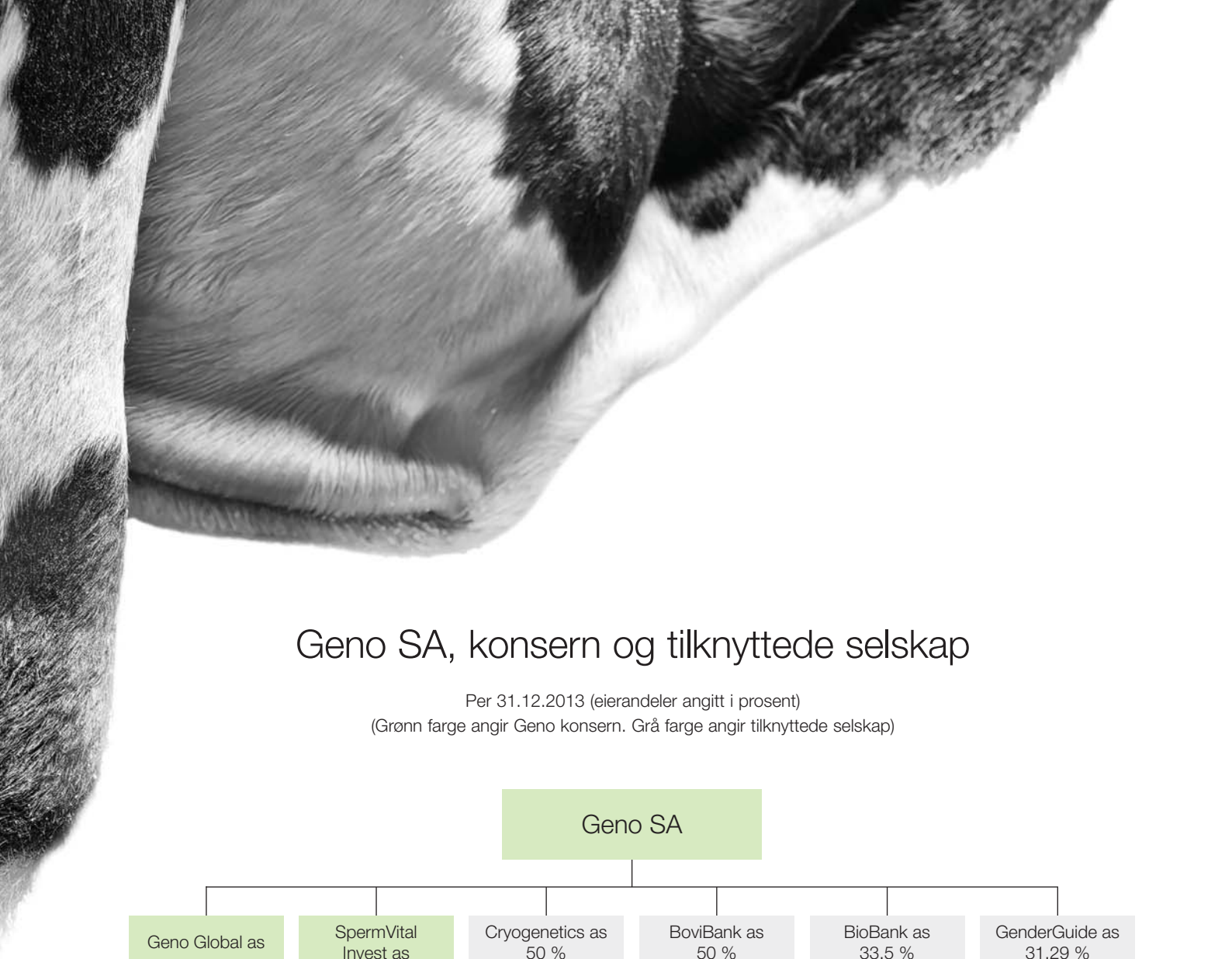
Cryogenetics bistår myndighetene i Venezia-regionen i Nord-Italia med å ta vare på den nord-italienske og slovenske fiskearten Trutcha Marmorata (Salmo Marmoratus), som er utrydningstruet. Dette gjøres både gjennom å fryse ned melke og analysere DNA for å kontrollere innavl i truede fiskepopulasjoner. Cryogenetics har som målsetting å introdusere denne modellen for framtidig genetisk konservering av fisk i en rekke land og forventer en solid vekst på dette området i årene som kommer.

Nytt laboratorium åpnes i USA

Cryogenetics åpner sitt nye laboratorium i Boston 30. januar 2014. Laboratoriet

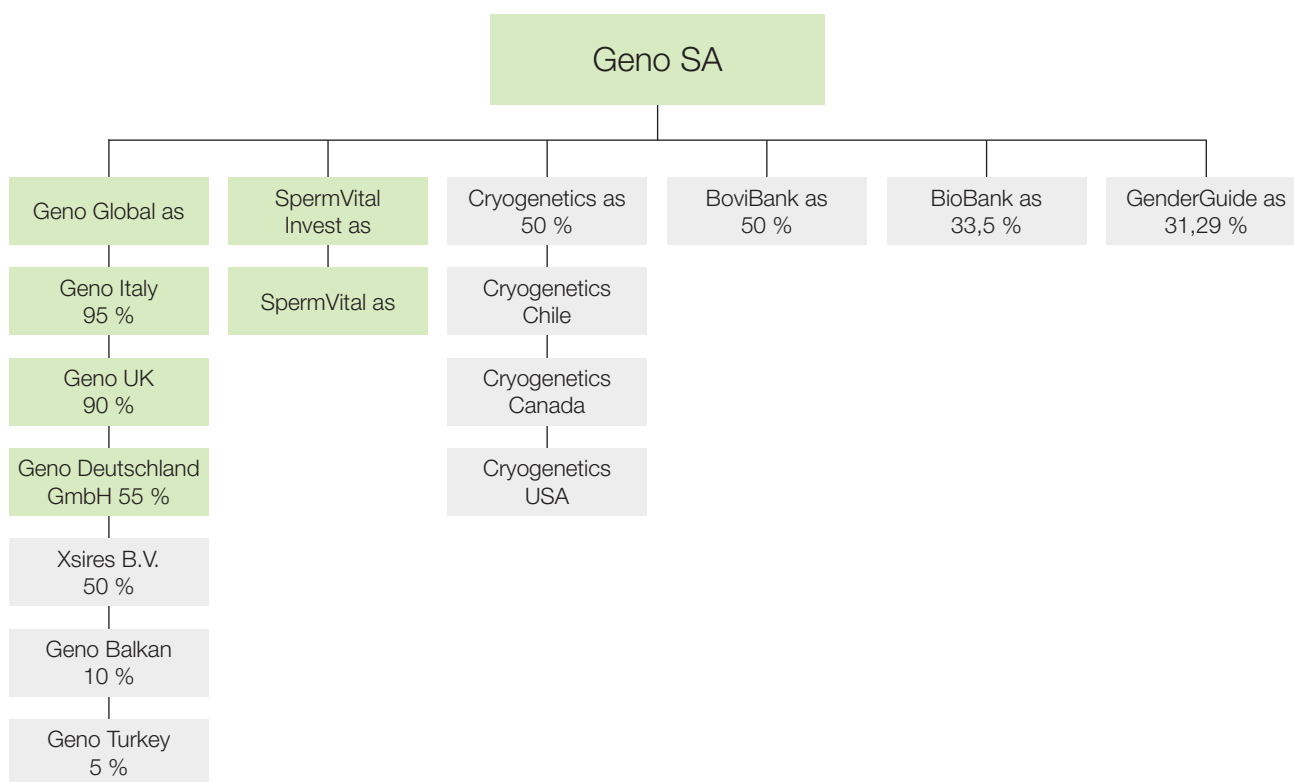
er designet for å kunne ta i mot levende zebrafisk og holde disse i akvarietanker fram til kryokonservering av melken, og er således det mest avanserte Cryogenetics har satt opp til nå. Bruk av zebrafisk til utvikling av nye medisiner for human bruk er i sterk vekst, og Cryogenetics har som mål å bli en ledende tilbyder av lagringstjenester for disse unike genetiske linjene.

I 2013 har Cryogenetics sin utviklingsavdeling laget protokoller og produkter som gjør at frossen melke fra zebrafisk kan gi 80 prosent befruktning. Dette har aldri vært oppnådd tidligere og gir selskapet et godt utgangspunkt for tjenestene som nå skal tilbys.

Geno SA, konsern og tilknyttede selskap

Per 31.12.2013 (eierandeler angitt i prosent)
(Grønn farge angir Geno konsern. Grå farge angir tilknyttede selskap)

Genos ledergruppe 2013

**Administrerende
direktør**
Sverre Bjørnstad

**Daglig leder Geno
Global**
Tor-Arne Sletmoen

Avl
Trygve Roger
Solberg

Eieroversikt datterselskap og tilknyttede selskap i Geno SA

Selskap	Eierandel 31.12.13	Styreleder	Styremedlemmer	Daglig leder
Geno Global as	100 % Geno SA	Sverre Bjørnstad	Reidunn-Oline Skadsem, Pelle Langli og Øystein Jørem	Tor-Arne Sletmoen
Geno Italy S.r.l	95 % Geno Global as 5 % Diego Galli	Tor-Arne Sletmoen	Diego Galli	Diego Galli
Geno Genetics UK Ltd.	90 % Geno Global as 10 % Wes Bluhm	Tor- Arne Sletmoen	Wes Bluhm	Wes Bluhm
Geno Deutschland GmbH	55 % Geno Global as 22,5 % Xsires Crossbreeding B.V. 22,5 % Mr. Frans Timmermanns	Tor-Arne Sletmoen		Ingen
SpermVital Invest as	68,56 % Geno SA 31,44 % enkeltaksjonærer	Jan Ole Mellby	Styremedlemmene i Geno SA	Ingen
SpermVital as	87, 85 % Geno SA 12,15 % SpermVital Invest as	Sverre Bjørnstad	Ole Kristian Kaurstad Rasmus Lang-Ree Silje H. Aschehoug	Nils Christian Steig
Cryogenetics as	50 % Geno SA 37,5 % Investinor as, 12,5 % Cryo Invest as	Knut Måløy	Tron Sannerud, Ronny Vikdal, Lars Skramstad	Jørn Ulheim
Cryogenetics Chile	99 % Cryogenetics as 1 % Geno SA	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
Cryogenetics Canada	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Maureen Ritter
Cryogenetics USA	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
BoviBank as	50 % Geno SA 50 % Tine	Trygve Roger Solberg	Tone Roalkvam, Torstein Steine	Ingen
BioBank as	33,3 % Geno SA 33,3 % AquaGen 33,3 % Norsvin	Olav Eik-Nes	Odd Magne Rødseth, Bjørn Sigbjørn Gregusson Gulbrandsen, Roar Gudding	
GenderGuide as	31,29 % Geno SA 53,55 % Iris Forskningsinvest as 7,96 % Jan Reid Hole/RH Consulting as 4,72 % iPark as 2,49 % Prekubator as	Torkell Gjerstad	Lars Skramstad, Jan Reid Hole	Kjetil Lindstad

Produksjon
Bjørn Gulbrandsen

Semin-Økonomi
Lars Skramstad

**Organisasjon,
kommunikasjon, IT**
Mari Bjørke

Marked og fag
Hans Storlien

Noen av de 1000 kyrne i besetningen til Grasslands Dairy i Idaho, USA. Flere av kyrne er avkom etter NRF-okser.

Samling på kontoret hos Grassland Dairy. Til høyre eieren Denis Dunlop, i midten Jack Richardson, ansatt med ansvar for dyra og til venstre Garth Millard, veterinær.

Vil bruke NRF i stor skala i framtida

– Vi var spesielt på utkikk etter kyr av moderat eller mindre størrelse, kombinert med høyt innhold av fett og protein og god fruktbarhet. Da vi fikk kjennskap til NRF, tenkte vi at denne rasen ville passe utmerket inn her.

Dette utsagnet kommer fra Denis og Patricia Dunlop på gården Grasslands Dairy i det vestlige Idaho i USA. De har drevet med melkeproduksjon i nesten 20 år og har om lag 1000 kyr hvorav mer enn 95 prosent er kryssninger.

Jersekryssninger er sterkt representert i besetningen, men de siste årene har NRF-okser begynt å bidra i betydelig grad. Holstein-okser og SRB-okser utgjør også en del av avlsprogrammet.

Grasslands Dairy selger melk til en osteoprodusent, så det er protein- og fettinnholdet i melka som gir grunnlaget for inntjening. Melkevolumet er mindre viktig, for her er det næringsinnholdet i melka som avgjør verdien. Protein blir stort sett verdsett dobbelt så høyt som fett.

Fôringskostnadene har vært høye de siste årene, så mindre kyr er i økende grad blitt regnet som positivt.

Gården driver intensiv fôring av oksekulver til kjøttproduksjon, med unntak av kalver som hovedsakelig nedstammer fra jerseykyr. Disse kalvene gis til små lokale oppdrettere. Oksekulver etter Norsk Rødt Fe er de som gir best resultater i kjøttproduksjonen på gården.

Kyrne på Grasslands Dairy går på beite eller i store kveer og er alltid utendørs. Melkekyrne føres med fullfôr. Hver kve har et stort fôringsområde med avstengte deler som brukes til å hente inn kyr som skal insemineres eller trenger veterinærbehandling. Sinkyr og kviger får gå på beite i perioder av året. På åpne jorder og i

kveer der kyrne oppholder seg blir morkka fjernet regelmessig, og det brukes halm som underlag der det trengs. Det vestlige Idaho har et tørt og kjølig klima, så denne typen anlegg er vanlig i området.

– Vi har et pågående program for kryssningsavl av melkekyr i besetningen. Da vi fikk kjennskap til NRF, tenkte vi at denne rasen ville passe utmerket inn her. Vi er spesielt på utkikk etter kyr av moderat eller mindre størrelse, kombinert med høyt innhold av næringsstoffer i melka og god fruktbarhet.

Vi er svært fornøyde med resultatene til kryssningskyrne våre, inkludert NRF. Vi har planer om å bruke NRF i stor skala også i framtida, sier Denis Dunlop.

NRF-entusiast i Cornwall

– Jeg liker de positive helseegenskapene til Norsk Rødt Fe, sier James Willcock, som etter fire år føler at han har valgt rett rase til sitt beitebaserte system.

James Willcock holder til i det sørvestlige England, mellom byene Bodmin og Wadebridge i Cornwall der han driver en familiegård på 2000 mål med en besetning på 300 melkekyr og ungdyr.

Besetningen besto opprinnelig av holstein-kyr. For seks år siden bestemte James seg for å bytte til Brown Swiss for å få en mer hardfør ku som passet bedre til hans opplegg med å ha kyrne på beite. Han syntes imidlertid disse kyrne var litt for store og ikke egnet seg ideelt i et system med konsentrert kalving der kyrne beiter fra februar til november.

I en diskusjon med Wes Bluhm i Geno UK og hans lokale rådgiver Liam Healy, ble James Willcock overtalt til å prøve Norsk Rødt Fe i et treraskrysningsprogram. James innrømmer at det ble brukt gode salgsargumenter!

Willcock innrømmer at han liker rasen Brown Swiss. – Det er fine dyr, og jeg har beholdt noen få til bruk på utstillinger. De er imidlertid litt store og ikke så flinke til å finne mat selv på beite som vi hadde håpet på, sier han og fortsetter:

– Vi klarte ikke å maksimere den utvidede beitesesongen. Mitt mål er å ha noen kyr ute i 10 måneder av året, generelt ta inn kyr som får kalv om høsten når de er tidlig i laktasjonsperioden, og så sette dem på beite så fort de er drektige og fram til de er 100 til 150 dager inn i laktasjonen.

I tillegg til informasjonen han fikk fra Geno UK, satte James seg svært godt inn i de skandinaviske rasene. – Jeg så noen dyr i andre besetninger og likte det jeg så. De var mindre enn Holstein og Brown Swiss, og jeg likte de positive helseegenskapene til NRF.

Nå som James har NRF-krysninger i andre laktasjon er han svært fornøyd med resultatene, spesielt når det gjelder helse og fruktbarhet. – Vi inseminerte 18 NRF-krysninger tidligere i år og alle unnatt én ble drektige med en gang. Dette er langt bedre enn for de andre rasene jeg har brukt. Drektighetsprosenten er utmerket. Kyrne viser tydelige tegn på brunst, ofte i 24 timer. Det gjør livet mye lettere!

– Når det gjelder kvigene etter NRF-krysninger, ble jeg først litt engstelig da jeg

så at de var ganske små. Men de bruker bare lengre tid på å bli fullt utviklet. I andre laktasjon fungerer de utmerket.

James har lagt merke til at Norsk Rødt Fe har flatere laktasjonskurve enn Holstein og Brown Swiss. – De nådde en topp på 28-29 liter, men hadde et gjennomsnitt på over 25 liter gjennom hele laktasjonen.

– Jeg fikk den rette tekniske hjelpen fra Geno. De så at NRF ville egne seg i mitt system og at det ville resultere i kyr med riktig størrelse og utmerkede egenskaper når det gjelder helse og fruktbarhet. Alle disse faktorene bidrar til at driften blir lønnsom. Det er denne tekniske rådgivningen jeg setter pris på.

Og nå som James Willcock er NRF-entusiast, håper han på ett eller annet tidspunkt å se rasen i besetninger i Norge. – Jeg tror jeg da vil få se rasen på sitt beste og kan studere hvordan norske melkeprodusenter får mest mulig ut av kyrne sine. De har jo jobbet med denne rasen mye lenger enn meg, så jeg er sikker på at jeg kan lære mye av dem.

Liam Healy (t.v.) er selger hos Geno UK. Her gir han gode råd om NRF til melkebonde James Willcock i Cornwall.

Marco Gobetti er Geno-ambassadør i Italia. Her får han det synlige beviset av Tor-Arne Sletmoen, daglig leder i Geno Global (t.v.) og Sverre Bjørnstad, direktør i Geno. Foto: Ingrid Grinden

NRF gir melkebøndene et enklere liv

Gobetti gård i Scandiano i Italia har 180 melkekyr. 90 prosent av kyrne er NRF-kryssninger. Melka benyttes til produksjon av ostetypen Parmigiano Reggiano.

Marco Gobetti er eldstemann blant tre kuinteresserte brødre. Han begynte å bruke NRF hovedsakelig for å øke fruktbarheten, oppnå bedre helse og få bedre holdbarhet på kyrne. Her forteller han om sin erfaring med NRF:

– Besetningen består nå av 90 prosent NRF-kryssninger, og jeg ser at melkeproduksjonen tilsvarer den jeg hadde med bare holstein-kyr, men med atskillig færre problemer og lavere veterinærkostnader. Jeg vil gjerne understreke hvor viktig det er å ha kyr med lette kalvinger, og NRF-kyr er svært gode på dette området, sier Marco.

– NRF-kryssningene er akkurat det jeg forventer som melkebonde; kuer som er lette å melke og har høy produksjon med mye fett og protein. De er sterke og har et godt hold gjennom hele laktasjonen, utmerket fruktbarhet og sterke klauver og bein. Min erfaring er at NRF også gjør melkebøndenes hverdag enklere.

Jeg har ganske lang erfaring med kryssning siden jeg begynte med Fleckvieh-rasen for 10 år siden. Senere, da NRF ble tilgjengelig i Italia, prøvde jeg den og de første resultatene var virkelig imponerende. Det er grunnen til at jeg bestemte meg for å slutte med Fleckvieh

og holde meg til et torasekryssningsprogram mellom Holstein og Norsk Rødt Fe. Jeg får det jeg ønsker gjennom en kombinasjon av disse to rasene. Resultatet er ei sterk, fruktbar, frisk og produktiv ku som er lett å stelle.

Selvsagt vil jeg fortsette å bruke NRF i framtida! De fleste av NRF-kyrne er avkom etter Øygarden, Braut, Haga (10278) og Haugset, og jeg er fornøyd med resultatene. Nå bruker jeg hovedsakelig Val, Prestangen, Skei og Ruud, sier Marco Gobetti.

“Today all the 600 milking cows of my herd are inseminated with NRF bulls”

Ernesto Guarneri
Abbadia Dairy Farm, Cremona, Owner

Økonomi, semin, personal

Det har vært god etterspørsel etter varer og tjenester fra Geno også i dette beretningsåret.

Personal

Per 31.12.2013 var det 233 medarbeidere i Geno, tilsvarende 155,3 årsverk. Sykefraværet siste år var 3,03 prosent for hele arbeidsstokken. Langtidsfravær over åtte uker utgjorde 1,57 prosent.

I Geno ligger personalansvaret i linja. Medarbeidersamtaler gjennomføres etter avtalt system og danner grunnlaget for forbedringer og oppfølging av den enkelte medarbeider.

I 2013 er det gjennomført en intern undersøkelse, og det kom inn 275 svar. Totalt er ansatte godt fornøyd med sin egen prestasjon og egen rolle på arbeidsplassen. Gjennomsnittet for Geno er 72 på en skala fra 0-100, der tall større enn 70 viser at man er fornøyd. Resultatene viser også at ansatte har stor tro på framtida for Geno.

Undersøkelsen kartla også selskapskulturen. Denne var delt opp i fem hovedtyper: Pådriver, Rasjonell, Veileder, Radar og Relasjonsbygger. Resultatene viser at Geno best beskrives av relasjonsbyggeren og veilederen.

Geno har anskaffet et HRessurs personalsystem som blant annet vil strukturere oppfølgingen av sykmeldte medarbeidere bedre samt styrke personaloppfølgingen.

Bedriftsdemokrati

Ledelse og ansatte møtes i konsernutvalg og arbeidsmiljøutvalg. Konsernutvalget har hatt fire møter og arbeidsmiljøutvalget har hatt ett møte der aktuelle saker er gjennomgått. I konsernutvalget har utvikling av ny strategi for Geno særlig vært tema. De ansatte er representert i styret og årsmøtet. HMS-arbeidet er en kontinuerlig del av virksomheten.

Likestilling

Geno har god fordeling mellom kvinner og menn i lokal medlemsorganisasjon. Blant de medlemsvalgte årsmøteutsendingene til Geno er det 13 kvinner og 16 menn, mens de ansatte har to kvinner og tre menn. I årsmøtet er det dermed 44 prosent kvinner.

I styret er det tre kvinner av seks medlemsvalgte og en kvinne av tre ansattvalgte, totalt 44 prosent kvinner. Geno sin ledergruppe besto i 2013 av en kvinne og fem menn. Av alle ansatte i Geno er det 28 prosent kvinner og

72 prosent menn. Det er særlig i seminteknikergruppa vi finner prosentvis flere menn enn kvinner.

Skader og ulykker

Det har i løpet av året forekommet tre arbeidsulykker/hendelser. To er relatert til inseminering, den tredje til arbeid i ett av Geno sine fjøs. De som var utsatt for arbeidsulykker ble fulgt opp av nærmeste leder og var i arbeid igjen ved årets utgang.

Diskriminering

Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Konsernet arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Konsernet har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Konsernet arbeider aktivt og målrettet for å utforme og tilrettelegge de fysiske forholdene slik at virksomhetens ulike funksjoner kan benyttes av flest mulig.

Etiske retningslinjer

Konsernet har etiske retningslinjer som skal sikre at Geno sin aktivitet gjennomføres innenfor rammen av offentlig lovverk og etiske regler i næringslivet. Med etikk forstår vi de normer og regler som må etterleves for at fellesskapsverdier skal kunne realiseres. Samvirkeprinsippene legger til grunn at i tillegg til å fokusere på medlemmenes behov, arbeider samvirkeforetakene for en bærekraftig utvikling av samfunnet.

Som en samvirkebedrift, som blant annet forvalter offentlige midler, er Genokonsernets virksomhet spesielt avhengig av tillit fra ansatte, kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet for øvrig. Tillit er ikke noe en kan beslutte å ville ha eller kreve, men noe en gjør seg fortjent til – hele tiden. Derfor må vi i vår virksomhet opptre med aktsomhet og redelighet.

Følgende forhold er omtalt i Genokonsernets etiske retningslinjer:

- Konkurransen og korrupsjon
- Gaver, lån og representasjon
- Bestikkelser og påvirkningshandel
- Habilitet – diskriminering, dyrevelferd og eiendommer/driftsmidler

Miljørapportering

Utslipp fra produksjonsanleggene, inkludert stoffer som kan innebære miljøskader, er innenfor de kravene myndighetene stiller. Konsernets virksomhet er ikke regulert av konsesjoner eller pålegg.

Kvalitetssikring

Geno benytter et kvalitetssikringssystem for å sikre sine prosesser. Vi er sertifisert etter NS-EN ISO 9001:2008. I 2013 er det gjennomført ekstern revisjon for å resertifisere Geno. Revisjonen avdekket avvik og forbedringsområder som nå er lukket.

Inseminering

Leder- og fagansvaret for seminteknikere og relasjonsansvaret overfor inseminerende veterinærer utføres av to personer. Disse har hatt fokus på medarbeidersamtaler, møter mellom inseminører, rådgiver og arbeidsutvalget i produsentlaget og møter med inseminerende veterinærer. I tillegg gjennomføres det en faglig oppfølging av inseminører som har behov for dette på basis av blant annet ikke-omløpsstatistikk. Oppfølgingen foregår per telefon, ute i felt sammen med inseminøren eller på slakteri.

Dyktige inseminører er svært viktig for å styrke seminandel og tilslutning til avlsarbeidet i Geno, og god organisering av inseminørene er viktig for at kunden skal være fornøyd med inseminasjons-tjenesten. I 2013 har det vært spesielt fokus på organiseringen på Jæren, Fræna og i Valdres. Dette fokuset skyldes blant annet at flere områder bør øke seminandelen, naturlig avgang av personell som blir pensjonister og en målsetting om å styrke inseminasjonsservicen. Høsten 2013 ble 1/3 av seminteknikerne samlet til faglig oppdatering på Hamar.

Sædpris

Gjennomsnittlig sædpris i 2013 er kr 175,- per dose. Dette inkluderer også prisen for SpermVital-sæd. Gjennomsnittlig sædpris for 2012 var kr 169,- per dose.

Antall solgte sæddoser

Antall solgte sæddoser i Norge i 2013 var 466 000 mot 470 000 i 2012. Antall solgte NRF-doser i Geno Global med datterselskaper ble 415 000. Totalt antall solgte sæddoser i 2013 ble dermed 881 000.

Omsetningsrådsmidler til avlsarbeidet på NRF

I 2013 fikk Geno kr 9,4 millioner i støtte til faglige tiltak gjennom midler fra Omsetningsrådet. Av dette er 30 prosent trukket inn per kg kjøtt og 70 prosent per liter melk. Disse midlene benyttes målrettet for å styrke avlsarbeidet.

Tilskudd over jordbruksavtalen

Over jordbruksavtalen bevilges det årlig kr 24,9 millioner til utjevning av kostnadene med inseminering. Gjennomsnittlig kostnad i det enkelte fylket varierer mellom kr 231,- og kr 524,- per inseminering. Størst er kostnaden i fylker med lang reiseavstand mellom inseminasjonsbesøkene (eksempelvis Finnmark og Telemark). Lavest er kostnaden i fylker og områder med kort reiseavstand (eksempelvis Rogaland, Akershus og Nord-Trøndelag).

Datterselskaper og investeringer

Geno Global med datterselskaper har økt omsetningen med 51 prosent siden i fjor, og har et overskudd etter skatt på 0,6 millioner. I 2013 har Geno Global as kjøpt 50 prosent av aksjene i Xsires i Nederland. Xsires har vært en samarbeidspartner over flere år. Geno Global as er tilført kr 8 mill. i lån fra Geno til kjøp av Xsires.

For å styrke Cryogenetics og SpermVital forskningsmessig er aktiviteten i Bio-Kapital avvirket i 2013, og medarbeiderne er ansatt i SpermVital og Cryogenetics. Verdien i balansen er overført til Geno morselskap. Det er i 2013 gjennomført en emisjon i Cryogenetics som har medført at Geno har deltatt med kr 6 millioner i ny aksjekapital i selskapet og opprettholder eierandelen på 50 prosent. FoU-arbeid foregår i SpermVital as og Cryogenetics as. Genos eierandel i BoviBank AS (50%) og GenderGuide AS (31%) er nedskrevet med kr 1,5 millioner til kr 0,-.

Regnskapet

Konsernresultatet viser et underskudd på kr 3,9 millioner etter skatt. Resultatet for Geno mor er kr 0,3 millioner. Pågående strategiarbeid har medført kostnadsføring som først kan forventes å gi økonomiske fordeler på lengre sikt. Regnskapet er gjort opp under forutsetning av fortsatt drift. Årets resultat foreslås ført mot egenkapitalen. Styret bekrefter at årsberetning og regnskap gir en rettviseende oversikt over Geno SA og konsernets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Framtidig utvikling

Markedsutviklingen i 2014 er usikker. Det er en reduksjon på 4 000 insemineringer fra forrige år, men en økning på 4 000 fra 2011. Det er imidlertid mulig at reduksjonen i antall inseminasjoner har et lavere tempo enn tidligere år, da det er et økende fokus på å redusere andelen gardsokse og at antall kyr ikke vil reduseres i samme fart som tidligere.

SpermVital-teknologien forventes å gi økte inntekter i flere markeder framover. I tillegg er det egne datterselskaper av Geno Global as i Italia, Storbritannia, Nederland og Tyskland som muliggjør en sterkere satsing mot disse markedene.

Finansiell risiko

Overordnet om målsetting og strategi
Selskapet er eksponert for finansiell risiko i mindre grad, men Geno Global og Cryogenetics er utsatt for valutarisiko. Målsettingen er å avdempe den finansielle risikoen i størst mulig grad. Selskapets nåværende strategi innbefatter ikke bruk av finansielle instrumenter.

Markedsrisiko

Selskapet er eksponert for endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Videre kan endringer i rentenivået påvirke investeringsmulighetene i fremtidige perioder.

Kredittrisiko

Risikoen for tap på fordringer er vurdert som lav for det nasjonale markedet, men er større for internasjonale markeder. Konsernets tap på fordringer utgjør 0,2 prosent av omsetning. Det er ikke inngått avtaler om motregning eller andre finansielle instrumenter som reduserer kredittrisikoen for Geno.

Likviditetsrisiko

Geno SA vurderer likviditeten i selskapet som god. Det er en kassekreditt i Sparebanken 1 Hedmark med ramme kr 50 millioner.

Hamar, 17. februar 2014

Jan Ole Mellby
Styreleder

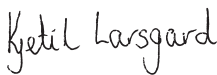
Torill Nina Midtkandal
Nestleder

Mari Trosten
Styremedlem

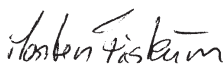
Inger Lise Ingdal
Styremedlem

Kjetil Larsgard
Styremedlem

Jonas Hadland
Styremedlem

Morten Fiskum
Styremedlem

Jon Helge Sandal
Styremedlem

Marit Lahlum Ruud
Styremedlem

Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Årsregnskap 2013

Geno konsern

RESULTATREGNSKAP 2013 (alle tall i tusen kroner)

Geno SA			Geno SA		
Morselskapet			Konsernet		
2012	2013		2013	2012	
		Driftsinntekter			Noter
85 631	87 802	Salgsinntekter	118 534	116 439	2
7 317	6 373	Salg til datterselskap			
34 407	38 726	Annen driftsinntekt	38 193	32 720	12
149 542	155 353	Semintjenesten	155 353	149 542	3
276 897	288 254	Sum driftsinntekter	312 080	298 701	
		Driftskostnader			
24 132	29 934	Vareforbruk	33 360	27 303	8
42 084	41 939	Lønnskostnader	51 884	55 357	4
6 556	6 762	Av- og nedskrivning på driftsmidler	10 078	10 158	6
48 152	54 804	Annen driftskostnad	63 985	60 943	
149 512	156 543	Semintjenesten	156 543	149 512	7
270 436	289 982	Sum driftskostnader	315 850	303 273	
6 461	-1 728	Driftsresultat	-3 770	-4 572	
		Finansinntekter og -kostnader			
-	-	Inntekt på investering i datterselskap	-	9 120	13
-	-	Resultatandeler fra tilknyttede selskaper	-2 781	-	13
264	375	Renteinntekt fra foretak i samme konsern		-	
355	436	Renteinntekt	700	624	
2 562	2 341	Annen finansinntekt	3 494	2 814	
		Resultatandel tilknyttet selskap	-	235	13
841	635	Rentekostnad	598	910	
198	444	Annen rentekostnad	452	198	
-	-	Annen finanskostnad	352	636	
2 142	2 073	Netto finansposter	11	11 049	
8 603	345	Resultat før skattekostnad	-3 759	6 477	
-	-	Skattekostnad	-165	3 052	14
8 603	345	Årsunderskudd/Årsoverskudd	-3 924	9 529	
		Minoritetens andel av resultat	-1	45	16
		Majoritetens andel av resultat	-3 923	9 574	
		Overføringer			
8 603	345	Avsatt til annen egenkapital			
8 603	345	Sum overføringer			

BALANSE PR. 31.12.2013 (alle tall i tusen kroner)

Geno SA			Geno SA		
Morselskapet			Konsernet		
2012	2013		2013	2012	
		EIENDELER			
		ANLEGGSMIDLER			
		Immaterielle eiendeler			
-	-	Forskning og utvikling	6	10 036	7 848
-	-	Konsesjoner, patenter o.l.	6	1 871	1 731
-	-	Utsatt skattefordel	14	5 419	5 986
-	-	Sum immaterielle eiendeler		17 326	15 565
		Varige driftsmidler			
2 276	2 601	Eliteokser		2 601	2 276
77 697	73 989	Tomter, bygninger og annen fast eiendom		73 989	77 697
3 585	3 988	Transportmidler, maskiner og anlegg		3 988	3 585
8 288	11 028	Maskiner, inventar ol.		12 005	9 078
91 846	91 606	Sum varige driftsmidler	6	92 583	92 636
		Finansielle driftsmidler			
45 983	35 783	Investering i datterselskaper	13	-	-
-	12 540	Investering i tilknyttet selskap	13	18 331	8 998
110	110	Investering i aksjer og andeler	13	118	110
11 000	13 200	Langsiktig konsernfordring	15	-	-
-	5 400	Langsiktig fordring tilknyttet selskap	15	5 400	5 400
24 036	24 731	Pensjonsmidler	5	24 731	24 036
200	200	Andre langsiktige fordringer		213	200
81 329	91 964	Sum finansielle anleggsmidler		48 793	38 744
173 175	183 570	Sum anleggsmidler		158 702	146 945
		OMLØPSMIDLER			
		Varer			
15 912	16 152	Varer, beholdning dyr	8	17 479	17 939
		Fordringer			
7 099	9 241	Kundefordringer	15	13 338	14 778
12 411	12 070	Andre fordringer	15	16 072	13 805
19 510	21 311	Sum fordringer		29 410	28 583
		Bankinnskudd, kontanter			
33	13	Bankinnskudd, kontanter o.l.		11 183	15 286
35 455	37 476	Sum omløpsmidler		58 072	61 808
208 630	221 046	SUM EIENDELER		216 774	208 753

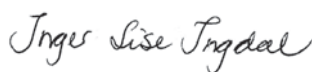
Jan Ole Mellby
Styreleder

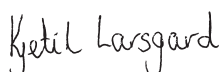
Torill Nina Midtkandal
Nestleder

Mari Trosten
Styremedlem

Inger Lise Ingdal
Styremedlem

Kjetil Larsgard
Styremedlem

Jonas Hadland
Styremedlem

Morselskapet		Konsernet		
2012	2013	BALANSE	2013	2012
		EGENKAPITAL OG GJELD		
		EGENKAPITAL		
		Opptjent egenkapital		
152 751	153 096	Annen egenkapital/udekket tap 9	139 147	142 994
152 751	153 096	Sum opptjent egenkapital	139 147	142 994
-	-	Minoritetsinteresser 16	746	739
152 751	153 096	Sum egenkapital 9	139 893	143 733
		GJELD		
		Avsetning for forpliktelser		
-	-	Uopptjent inntekt	3 892	2 332
1 716	1 506	Pensjonsforpliktelser 5	1 598	1 796
1 716	1 506	Sum avsetning for forpliktelser	5 490	4 128
		Annen langsiktig gjeld		
19 045	24 554	Gjeld til kredittinstitusjoner 10,11	24 554	19 045
19 045	24 554	Sum langsiktig gjeld	24 554	19 045
		Kortsiktig gjeld		
-	-	Gjeld til kredittinstitusjoner	1 063	787
10 572	17 344	Leverandørgjeld	18 541	13 882
8 504	8 104	Skyldige offentlige avgifter	9 494	9 963
16 042	16 442	Annen kortsiktig gjeld	17 739	17 215
35 118	41 890	Sum kortsiktig gjeld	46 837	41 847
55 879	67 950	Sum gjeld	76 881	65 020
208 630	221 046	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	216 774	208 753

Hamar, 31. desember 2013
17. februar 2014

Morten Fiskum

Morten Fiskum
Styremedlem

Sverre Bjørnstad

Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Jon Helge Sandal

Jon Helge Sandal
Styremedlem

Lars Skramstad

Lars Skramstad
Økonomisjef

Marit Lahlum Ruud

Marit Lahlum Ruud
Styremedlem

Lene Bremerthun

Lene Bremerthun
Controller

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (alle tall i tusen kroner)

Geno SA			Geno SA	
Morselskapet			Konsernet	
2012	2013		2013	2012
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
8 603	345	Resultat før skattekostnad	-3 759	6 477
6 556	6 762	Ordinære avskrivninger	10 078	10 158
	1 360	Nedskrivning aksjer	1 360	
-	-	Periodens betalte skatt	-	-168
-8	-114	Gevinst/tap ved salg av driftsmidler	-114	-8
-569	-240	Endring varelager	460	-56
529	-2 142	Endring kundefordringer	1 440	-126
-560	6 772	Endring leverandørgjeld	4 659	-2 181
-429	-905	Forskjell i kostnadsført inn/utbetalt pensjonsordning	-893	-469
-	-	Poster klassifisert som inv./fin. aktiviteter	2 781	-9 355
-738	218	Endring i andre tidsavgrensningsposter	-19	-2 013
13 384	12 056	Netto kontantstrøm fra operasjonell drift	15 993	2 259
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
242	170	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	320	242
-1 815	-6 611	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-12 164	-1 860
-5 020	-	Utbetaling ved kjøp av aksjer	-	-20
-	-5 900	Investering datterselskap	-	-
-	-13 744	Investering tilknyttet selskap	-14 037	-
247	-	Innbetaling ved salg av aksjer	-	5 000
-6 346	-26 085	Netto kontantstrøm fra investeringssaktiviteter	-25 881	3 362
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
-	5 509	Innbetaling ved opptak av ny gjeld	5 785	-
-7 026	-	Utbetaling ved nedbetaling av gjeld/kassekredit	-	-7 220
-	16 100	Tilbakebetalt innbetalt kapital	-	165
-	-7 600	Utbetaling lån til datter- og tilknyttede selskap	-	-400
-7 026	14 009	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	5 785	-7 455
12	-20	Netto endring i kontanter	-4 103	-1 834
21	33	Beholdning av kontanter pr. 1.1.	15 286	17 120
33	13	Beholdning av kontanter pr. 31.12.	11 183	15 286

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

1-1 Konsolidering

Konsernregnskapet inkluderer GENO SA og selskaper som GENO SA har bestemmende innflytelse over. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50% av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Transaksjoner og mellomværende og interne gevinster som er i behold pr 31.12. mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet. Utenlandske datterselskapers eiendeler/gjeld innarbeides til balansedagens kurs, mens resultatallene baserer seg på en gjennomsnittskurs for året.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Tilknyttede selskaper er enheter hvor konsernet har betydelig (men ikke bestemmende) innflytelse, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20% og 50%). Der investeringen er vesentlige for konsernet innarbeides konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. For regnskapsåret 2013 er det Cryogenetics AS konsern og Xsires B.V av de tilknyttede selskaper som er ansett som vesentlig. De øvrige investeringene er derfor vurdert etter kostmetoden i konsernregnskapet.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Selskap som inngår i konsernregnskapet foruten morselskapet Geno er:

Geno Global AS, 100% eid av Geno SA
Geno Genetics UK, 90% eid av Geno Global AS
Geno Italy Srl, 95% eid av Geno Global AS
BioKapital AS, 100% eid av Geno SA
SpermVital AS, 87,85% eid av BioKapital AS
SpermVital Invest AS, 68,56% eid av Geno SA
SpermVital Invest AS eier 12,15% i SpermVital AS

1-2 Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

1-3 Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

1-4 Salgsinntekter

Inntekter fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Internt kjøp og salg mellom konsernselskaper elimineres i konsernregnskapet. I morselskapet blir salgsinntekter semintjenesten spesifisert særskilt i resultatregnskapet, og sammenstilt med periodens seminkostnader. Tilskudd inntektsføres og periodiseres i samsvar med kostnaden tilskuddet er med å gjelde.

1-5 Skatt

Morselskap er fritatt for skatteplikt, jfr. Skatteloven §2-32 (1) Skattekostnad i datterselskap består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 20-27% (avhengig av land) % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig under-skudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttegjørt. Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

1-6 Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretslopet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrasket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

1-7 Forskning og utvikling

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immaterielle eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid. Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

1-8 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmidlet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

1-9 Datterselskap/tilknyttet selskap

Datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Tilknyttede selskap vurderes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet, dersom investeringen anses som

vesentlig. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrasket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

1-10 Varebeholdninger

Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift fratrasket estimerte utgifter til ferdigstilling, markedsføring og distribusjon. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

1-11 Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1-12 Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

1-13 Pensjoner

Ytellesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi, basert på aktuarberegninger. Endring i ytellesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarmessige forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10% av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10%-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

1-14 Kontantstrømpoppstilling

Kontantstrømpoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

NOTE 2 SPESIFIKASJON AV SALGSINTEKTER

	Mor	Konsern	Mor	Konsern
	2013	2013	2012	2012
Salg av sæd nasjonalt	85 874	82 953	84 687	81 385
Salg av sæd internasjonalt		19 995		17 241
Annet salg	8 301	15 586	8 261	17 813
Sum	94 175	118 534	92 948	116 439

NOTE 3 SEMINOMRÅDENE INNTEKT (morselskap og konsern)

	2013	2012
Produsentenes egenandel	126 827	120 621
Norsvin	3 656	4 031
Jordbruksavtalemidler avregnet	24 870	24 890
Sum	155 353	149 542

NOTE 4 LØNN OG FOLKETRYGD

Morselskap	2013	2013	2013	2012
	Kontor/anlegg	Seminomr	Sum	Sum
Lønninger	32 517	28 999	61 516	59 848
Folketrygdavgift	5 149	4 614	9 763	9 620
Pensjonskostnader	2 232	1 727	3 959	5 032
Andre ytelser	2 041	2 249	4 290	4 778
Sum personalkostnader	41 939	37 589	79 528	79 278

Konsern	2013	2013	2013	2012
	Kontor/anlegg	Seminomr	Sum	Sum
Lønninger	40 756	28 999	69 755	70 871
Folketrygdavgift	6 076	4 614	10 690	10 889
Pensjonskostnader	2 665	1 727	4 392	5 556
Andre ytelser	2 387	2 249	4 636	5 235
Sum personalkostnader	51 884	37 589	89 473	92 551

Antall årsverk morselskap i 2013 er 133,2 personer

Antall årsverk konsern i 2013 er 155,3 personer

Morselskapet	2013	2013	2012	2012
	Daglig leder	Styret	Daglig leder	Styret
Lønn	1 188	1 149	1 160	1 137
Ytelse til pensjonsforpliktelser	450		461	
Annen godtgjørelse	158	307	157	279

* Godtgjørelse til styret er inkludert arb.g.avg. men eksklusivt feriepenges.

Dersom styret krever administrerende direktørs avgang har han rett til 1 års lønn.

Administrerende direktørs pensjonsalder er 62 år. Pensjonsavtalen gir rett til 65% av lønn i pensjon fram til 67 år.

Det er i morselskapet i 2013 kostnadsført kr 98 100 i ordinært revisjonshonorar. I tillegg kommer bistand kr 61 300 og øvrig bistand med kr 24 700.

Det er i konsernet i 2013 kostnadsført kr. 174 400 i ordinært revisjonshonorar. I tillegg kommer bistand med kr 133 350 og attestasjoner med kr. 5 100. Hele honoraret er til morselskapets revisor. Beløpene er eksklusiv merverdiavgift.

NOTE 5 PENSJONSNOTE 2013

Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til NRS for pensjonskostnader. I henhold til denne regnskapsstandarden skal selskapets pensjonsordninger behandles som en ytelsesplan. Morselskapet har pensjonsordninger som omfatter i alt 158 personer, konsernet 176 personer. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelsene fra folketrygdene. Forpliktelsene er i hovedsak dekket gjennom KLP forsikring, mens pensjoner i forbindelse med AFP-ordningen er udekket. Ytelsespensjonen har en øvre aldersgrense på 85 år. Geno sin pensjonsordning tilfredstiller kravene i OTP (Obligatorisk Tjeneste Pensjonsordning).

	Mor		Konsern	
Periodens pensjonkostnad	2013	2012	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 830	3 126	2 983	4 276
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	4 266	4 110	4 310	4 198
Avkastning av pensjonsmidler	-4 632	-4 545	-4 670	-5 324
Amortisering av planendring og estimatavvik	113	1 115	113	1 075
Periodisert arbeidsgiveravgift	431	477	456	421
Arbeidsgiveravgift av årets innbetalinger			0	65
Netto pensjonskostnad før ansattes egenandel	3 008	4 283	3 192	4 711
Ansattes egenandel	-986	-971	-1 012	-1 010
Netto pensjonskostnad	2 022	3 312	2 180	3 701
Tilskudd til AFP-ordningen		56	0	1 186
Innbetalte omkostninger til pensjonsordningene	593	694	609	568
Totale pensjonskostnader	2 973	4 062	3 147	5 455
Avstemming av pensjonsordningens finansierte status mot beløp i balansen				
Beregnete pensjonsforpliktelser	-117 616	-104 954	-118 917	-113 140
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	118 226	114 015	119 259	112 129
Ikke resultatført virkning av planendring estimatavvik	22 851	13 944	23 026	23 712
Netto midler pensjonsordninger	23 461	23 005	23 368	22 701
Fordelt på				
Netto midler i forsikrede ordninger	24 731	24 036	24 638	24 036
Udekket forpliktelse	-1 270	-1 716	-1 270	-1 796
Differanse mot pensjonsforpliktelser i regnskapet skyldes avsetning til underdekning gammel AFP ordning.				
Økonomiske forutsetninger:				
	%	%	%	%
Diskonteringsrente	4,20	3,80	3,80	3,80
Forventet lønnsregulering	3,25	3,25	3,25	3,25
Forventet pensjonsøkning	0,20	0,10	0,10	0,10
Forventet G-regulering	3,25	3,25	3,25	3,25
Foreventet avkastning på pensjonsmidler	4,00	4,60	4,60	4,60
Som akturamessige forutsetninger for demografiske faktorer og avganger er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring.				

NOTE 6 ANLEGGSMIDLER MOR

	Tomter	Bygninger	Transportmidler og maskiner	Driftsløsøre og inventar	Eliteokser	Sum
Anskaffelseskost 01.01.13	4 749	109 522	11 813	23 472	2 276	151 832
Tilgang driftsmidler 2013			1 230	5 056	325	6 611
Solgte driftsmidler 2013 anskaffelseskost			-600	-268		-868
Anskaffelseskost 31.12.13	4 749	109 522	12 442	28 260	2 601	157 574
Akkumulerede avskrivninger 31.12.13	100	40 182	8 454	17 232	0	65 968
Bokført verdi per 31.12.13	4 649	69 341	3 987	11 028	2 601	91 606
Årets avskrivninger	12	3 695	827	2 228		6 762
Økonomisk levetid		Inntil 30 år	Inntil 10 år	Inntil 10 år		
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær		

NOTE 6 ANLEGGSMIDLER KONSERN

	Tomter	Bygninger	Transportmidler og maskiner	Driftsløsøre og inventar	Eliteokser	Patenter og FOU	Sum
Anskaffelseskost 01.01.13	4 749	109 522	11 813	24 348	2 276	13 407	166 115
Tilgang driftsmidler 2013			1 230	5 545	325	5 065	12 165
Solgte driftsmidler 2013 anskaffelseskost			-600	-268			-868
Anskaffelseskost 31.12.13	4 749	109 522	13 643	29 625	2 601	18 472	178 612
Akkumulerede avskrivninger 31.12.13	100	40 182	8 454	17 619		6 565	72 920
Bokført verdi per 31.12.13	4 649	69 340	3 989	12 006	2 601	11 907	104 492
Årets avskrivninger	12	3 695	827	2 530		3 014	10 078
Økonomisk levetid		Inntil 30 år	Inntil 10 år	Inntil 10 år		Inntil 5 år	
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær		Lineær	

NOTE 7 SEMINOMRÅDENE KOSTNADER

	2013	2012
Lønn	28 999	28 051
Sosiale kostnader	8 590	9 143
Sum lønnskostnader	37 589	37 194
Honorar veterinærer	103 025	96 352
Bilhold og reisekostnader	10 074	9 661
Diverse	5 855	6 305
Sum	156 543	149 512

NOTE 8 VARER GENO MOR

	31.12.13	31.12.12	Endring
Avling på lager	1 389	1 256	133
Inseminasjonsutstyr	100	100	0
Beholdning av innkjøpte varer for videresalg	689	923	-234
*) Beholdning av dyr inkl. framtidige eliteokser	13 974	13 633	341
Sædlager			0
Sum varer	16 152	15 912	240
*) Herav vurdert til anskaffelseskost	8 964	8 387	577
*) Herav vurdert til virkelig verdi (slakteverdi)	4 988	5 246	-258

NOTE 9 EGENKAPITAL

Morselskap

Egenkapital 31.12.2012	152 751
Ordinært overskudd morselskap 2013	345
Egenkapital 31.12.2013	153 096

Konsern

Egenkapital 31.12.2012	143 733
Ordinært resultat i 2013	-3 924
Omregningsdifferanser utenlandske datterselskaper	84
Egenkapital 31.12.2013	139 893

NOTE 10 PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

	Konsern		Mor	
	Per 31/12-13	Per 31/12-12	Per 31/12-13	Per 31/12-12
Bokført verdi pantsatte eiendommer	73 989	77 697	73 990	77 697
Aktuell gjeld pr. 31/12	24 554	19 045	24 554	19 045
Pantsatt gjeld		5 000		
Eiendeler stilt til sikkerhet		5 727		
Garantiansvar for lån til ansatte				

NOTE 11 LIKVIDER

Kassekreditt: Limit kr 50 mill og benyttet kreditt kr 24,5 mill. Ubenyttet kassekreditt kr 25,5 mill.
For skattetrekk er det stillet bankgaranti på kr 5 millioner.

NOTE 12 OFFENTLIGE TILSKUDD GENO KONSERN

	2013	2012
Midler fra Jordbruksavtalen til seminvirksomheten	24 870	24 890
Andre off. tilskudd	4 031	4 153
Tilskudd fra omsetningsrådet	9 440	9 440
Sum	38 341	38 483

Tilskudd er delvis ført som andre driftsinntekter og delvis under semintjenesten.

NOTE 13 TILKNYTTETE SELSKAPER/DATTERSELSKAPER

Morselskap		Eierandel	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Årets resultat	EK 31.12
Datterselskaper	Geno Global AS	100 %	18 013	18 013	1 822	9 620
	BioKapital AS	100 %	900	900	-121	2 101
	SpermVital AS	88 %	5 900	5 900	-1 350	15 420
	SpermVital Invest AS	69 %	10 970	10 970	-20	15 487
	Sum			35 783		
Tilknyttet selskap	Cryogenetics AS	50 %	11 440	11 440	-4 715	20 424
	BoviBank AS	50 %	1 000	0	-411	208
	BioBank AS	33 %	1 100	1 100	-112	-260
	GenderGuide AS	31 %	235	0	-1 881	-232
	Sum			12 540		
Investering i aksjer og andeler	Produsentregisteret BA	17 %	50	50		
	Øvrige investeringer		60	60		
	Sum			110		

Det er brukt tall for 2012 på investeringene i BoviBank AS, GenderGuide AS og BioBank AS.

Konsern		Eierandel	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Årets resultat	EK 31.12
Konsernet har følgende investeringer som bokføres etter kostmetoden i konsernregnskapet:						
Tilknyttet selskap	BioBank AS (Hamar)	33 %	1 100	1 100	-112	208
	BoviBank AS (Hamar)	50 %	1 125	0	-411	208
	GenderGuide AS (Stavanger)	31 %	235	0	-1 881	-232
Investering i aksjer og andeler	Produsentregisteret BA	17 %	50	50		
	Øvrige investeringer		68	68		

Konsernet har videre følgende investeringer i tilknyttede selskaper som bokføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet:

	Xsires B.V, Holland (50% eierandel)	Cryogenetics AS, Hamar (50% eierandel)	Sum
Balanseført verdi 31.12.2012	0	6 663	6 663
Anskaffelseskost for året/kapitalutvidelse for året	8 029	6 000	14 029
Resultatandel	668	-2 460	-1 792
Merverdiavskrivninger	-989	0	-989
Periodisert utbytte	-612	0	-612
Valutajusteringer	-24	0	-24
Eliminert internfortjeneste	-44	0	-44
Balanseført verdi 31.12.2013	7 028	10 203	17 231

Merverdien ved oppkjøpet av Xsires B.V. er vurdert som goodwill og avskrives over 5 år.

NOTE 14 SKATT (KONSERN)

	2013	2012
Avstemming av finansregnskap og skatteregnskap		
Ordinært resultat før skattekostnad	-3 759	6 477
Morselskapets resultat, ikke skattepliktig	-345	-8 603
Permanente forskjeller	1 331	-4 989
Endring midlertidige forskjeller	-60	-114
Årets skattemessige resultat	-2 833	-7 229
Anvendelse av fremførbart underskudd	1 838	0
Årets skattegrunnlag	-1 564	-7 229
Skattekostnad	164	-3 052
Årets skattekostnad fremkommer slik:		
Feil tidligere år		
Brutto endring utsatt skatt	165	3 052
Årets totale skattekostnad	165	3 052
	31.12.13	31.12.12
Forskjeller som utlignes:		
Fordringer	0	-103
Anleggsmidler	112	203
Pensjonsforpliktelser	-93	-80
Underskudd til fremføring	-20 811	-21 333
Sum forskjeller som ikke utlignes	-20 792	-21 313
Utsatt skatt/utsatt skattefordel (-)	-5 419	-5 986

28% av grunnlag utsatt skatt gir ikke 28% utsatt skattefordel fordi det er ulike skattesatser i forhold til Norge i fire utenlandske datterselskaper.

NOTE 15 MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

Kundefordring i Geno til Geno Global AS	2 034
Kundefordring i Geno til BioKapital AS	12
Kundefordring i Geno til SpermVital AS	175
Kundefordring i Geno Global as til Geno Italy	580
Kundefordring i Geno Global AS til Geno UK	412
Kundefordring i Geno Global AS til Geno	44
Kundefordring i SpermVital AS til Geno	703
Langsiktig fordring i Geno til Geno Global AS	13 029
Langsiktig fordring i Geno Global AS Geno UK	2 378
Langsiktig fordring i Geno Global AS Geno Italy	2 076

NOTE 16 MINORITETSINTERESSER - KONSERN

Minoritetens andel av egenkapitalen i datterselskaper er kr 746 000 og kr 1 000 av underskudd i 2013.

NØKKELTALL KONSERN

		2013	2012	2011	2010	2009
Soliditet:	$\frac{\text{Egenkapital} \times 100}{\text{Totalkapital}}$	64,5%	68,9%	63,0%	65,8%	64,6%
Omløpshastighet totalkapital:	$\frac{\text{Driftsinntekter}}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$	1,5	1,4	1,4	1,5	1,50
Resultatgrad driftsmargin	$\frac{\text{Driftsresultat} \times 100}{\text{Driftsinntekter}}$	-1,2%	-1,5%	-1,5%	1,3%	0,7%
Rentabilitet totalkapital	$\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{finansinntekter}) \times 100}{\text{Gjennomsnittlig totalkapital}}$	-1,1%	4,0%	-3,0%	5,1%	2,5%
Tall i millioner kroner						
Omsetning		312	299	282	280	268
Resultat		-3,9	9,5	-0,75	7,5	4,7
Totalkapital		217	209	207	190	183
Lånegjeld		25	19	26	18	23
Kontanter/bank		11	15	17	26	17
Priser						
Gjennomsnittlig sædpris		174,77*	169,48*	142	138	138
Inseminering tekniker		260	245	245	235	235
Inseminering veterinær		280	265	265	255	255

* Gjennomsnittlig sædpris er inklusiv SpermVital sine doser.
Det er stillet bankgaranti for skattetrekk på kr 5 mill.

REVISJONSBERETNING

SANDBERG

revisjon & rådgiving

Til Årsmøtet i
Geno SA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Geno SA som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på kr 345 000, og konsernregnskap, som viser et underskudd på kr 3 924 000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap og kontantstrømsoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Geno SA finansielle stilling per 31. desember 2013 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Hamar, 17. februar 2014

Sandberg Revisjon AS

Knut Sveen
Statsautorisert revisor

Statistikk 2013

TABELL 1. MEDLEMMER 2013

Fylke	Medlemstall	Endring i % 2012 - 2013
Østfold	167	-4,6
Akershus/Oslo	159	-8,1
Hedmark	620	-2,7
Oppland	1 256	-4,2
Buskerud	238	-4,8
Vestfold	80	-13,0
Telemark	128	0,8
Aust-Agder	99	-5,7
Vest-Agder	280	-4,1
Rogaland	1 365	-5,3
Hordaland	656	-5,5
Sogn og Fjordane	940	-5,1
Møre og Romsdal	918	-7,4
Sør-Trøndelag	896	-5,3
Nord-Trøndelag	1 010	-5,6
Nordland	715	-6,2
Troms	235	-7,8
Finnmark	103	-9,6
Sum landet	9 865	-5,4

TABELL 2. VEKTLEGGING FOR NRF I SAMLET AVLSVERDI

Egenskap	Vekt
Melk	28
Mastitt	21
Jur	15
Fruktbarhet	18
Kjøtt	6
Bein	6
Lynne	2
Andre sjukdommer	2
Utmelking	1
Dødfødsler	0,5
Kalvingsvansker	0,5

Geno-priser 2013

AVLSSTATUETT OG 50 000 KRONER

Overrekkes på Genos årsmøte 18.-19. mars 2014:

- Jorunn og Per Ingolf Økland, 5690 Lundegrend, for oxen 10876 Økland.

AVLSDIPLOM OG 5000 KRONER

Overrekkes på regionmøtene i Tine våren 2014:

Region Midt:

- Val vidergående skole, 7970 Kolvereid, for oxen 10918 Val.
- Sissel og Even Andre Hyttebakk, 7398 Rennebu, for oxen 10811 Solvang.
- Jon Magne Bremseth, 7520 Hegra, for oxen 10909 Tangvoll.
- Trine Elisabeth og Arne Reitan, 7510 Skatval, for oxen 10913 Myhr.

Region Vest:

- Jorunn og Per Ingolf Økland, 5690 Lundegrend, for oxen 10876 Økland.

Region Sør:

- Hilde Gunn Ødegård Aksnes og Arne Eigil Aksnes, 4365 Nærbø, for oxen 10901 Aksnes.

Region Øst:

- Barbro Braastad og Bjørn Sønstevaldhaugen, 2634 Fåvang, for oxen 10923 Prestangen.

GENO-ENTUSIASTEN – 10 000 KRONER

- Gjemnes produsentlag i Møre og Romsdal. Prisovervekkelsen fant sted under åpningen av Dyregod-dagane 2013.

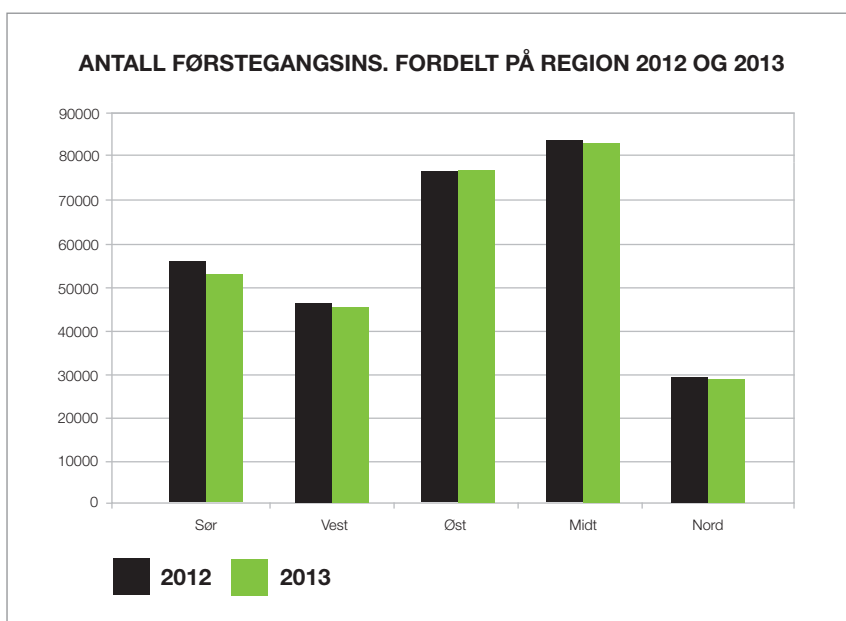
TABELL 3. OVERSIKT OVER INNKJØPTE KALVER TIL ØYER TESTINGSTASJON FØDT I PERIODEN 01.10.12 - 30.09.13

Antall årlig innkjøpte kalver ble redusert fra 300 til 230 fra og med kalver født i januar 2013.

Fedre	Antall kalver innkjøpt i perioden	Totalt antall kalver innkjøpt
10432 Velsvik	3	64
10441 Elvestad	3	42
10462 Sørmarka	2	60
10502 Harby	1	3
10540 Eik	15	57
10544 Tranmæl	9	53
10556 Motrøen	3	45
10566 Høgløft	9	22
10579 Eggtrøen	15	39
10586 Skjulestad	1	2
10587 Holmås	4	7
10601 Hoston	3	9
10617 Skei	34	55
10624 Ruud	9	21
10673 Engebakken	8	12
10682 Amdal	51	52
10689 Reitan	6	6
10704 Tranmæl	12	16
10739 Ravn	18	29
10763 Refsnes	15	19
10795 Høen	2	3
22007 Sørby	6	13
22017 V Föske	7	18
22020 Saxebyen	1	1
22021 Buckarby	4	6
23007 Asmo Tossiko	2	31
23008 Asmo Ullimulli	3	6
23009 S Valpas	1	2
28007 R Fastrup	1	33
Sum	248	

Regioner	Antall kalver innkjøpt
TINE Øst	85
TINE Sør	29
TINE Vest	35
TINE Midt-Norge	70
TINE Nord	29
Q-meieriene	0
Sum	248

Fylke	Antall innkjøpte kalver
Østfold	10
Akershus	0
Hedmark	18
Oppland	38
Buskerud	15
Vestfold	4
Telemark	2
Aust-Agder	1
Vest-Agder	3
Rogaland	27
Hordaland	5
Sogn og Fjordane	21
Møre og Romsdal	18
Sør-Trøndelag	29
Nord-Trøndelag	29
Nordland	22
Troms	5
Finnmark	1
Sum	248

Denne grafen gjelder kalenderår og ikke seminår.

TABELL 4. OMFANGET AV AVKOMSGRANSKINGENE

Granskning	År	Antall okser	Døtre med fruktbarhetsopplysninger
Februar	2006	30	267
Mai	2006	37	252
August	2006	22	228
November	2006	22	230
Februar	2007	20	236
Mai	2007	51	223
August	2007	25	209
November	2007	14	197
Mars	2008	59	210
Juni	2008	38	242
September	2008	19	228
Desember	2008	19	253
Mars	2009	33	253
Juni	2009	39	244
September	2009	22	230
Desember	2009	17	220
Mars	2010	46	250
Juni	2010	30	273
September	2010	25	269
Desember	2010	6	263
Mars	2011	35	256
Juni	2011	34	249
September	2011	25	233
Desember	2011	11	228
Mars	2012	33	212
Juni	2012	51	221
September	2012	27	213
Desember	2012	12	219
Februar	2013	33	216
Juni	2013	47	219
September	2013	34	205

TABELL 5. KUNSTIG SÆDOVERFØRING 2012/2013

Fylke	NRF Ant. 1. g. ins.	Andre mjølkeraser Ant. 1. g. ins.	Kjøttfe Ant. 1. g. ins.	Ant. 1. g. ins.	% i forhold til 2012
Østfold	5 327	811	291	6 429	0,2
Akershus/Oslo	5 075	314	377	5 766	-0,5
Hedmark	17 317	757	1 422	19 496	0,8
Oppland	31 851	1 368	1 693	34 912	0,3
Buskerud	5 691	392	590	6 673	0,6
Vestfold	3 142	29	235	3 406	1,2
Telemark	2 567	125	344	3 036	6,9
Aust-Agder	1 896	37	85	2 018	0,1
Vest-Agder	5 724	452	379	6 555	3,1
Rogaland	37 841	5 314	1 285	44 440	-2,3
Hordaland	13 917	858	396	15 171	-0,7
Sogn og Fjordane	20 860	688	528	22 076	-0,8
Møre og Romsdal	26 914	1 030	617	28 561	-2,0
Sør-Trøndelag	27 195	1 334	455	28 984	-0,5
Nord-Trøndelag	32 999	1 025	1 286	35 310	-2,0
Nordland	19 683	488	746	20 917	-1,4
Troms	5 372	211	142	5 725	-2,5
Finnmark	2 920	98	11	3 029	0,6
Sum landet	266 291	15 331	10 882	292 504	-0,8

TABELL 6. BRUKEN AV KJØTTFERASER 2012/2013

Fylke	Charolais			Hereford			Aberdeen Angus		
	2013	2012	+/- i %	2013	2012	+/- i %	2013	2012	+/- i %
Østfold	131	148	-11,5	27	15	80,0	20	28	-28,6
Akershus/Oslo	116	115	0,9	65	41	58,5	70	63	11,1
Hedmark	587	551	6,5	172	145	18,6	171	154	11,0
Oppland	443	468	-5,3	209	223	-6,3	250	186	34,4
Buskerud	324	350	-7,4	72	71	1,4	72	65	10,8
Vestfold	100	162	-38,3	42	12	250,0	7	8	-12,5
Telemark	67	57	17,5	66	44	50,0	26	20	30,0
Aust-Agder	18	30	-40,0	12	8	50,0	20	11	81,8
Vest-Agder	112	97	15,5	44	29	51,7	19	17	11,8
Rogaland	366	356	2,8	138	155	-11,0	163	176	-7,4
Hordaland	59	119	-50,4	77	75	2,7	45	38	18,4
Sogn og Fjordane	209	275	-24,0	101	135	-25,2	40	47	-14,9
Møre og Romsdal	205	224	-8,5	161	157	2,5	36	44	-18,2
Sør-Trøndelag	159	134	18,7	46	70	-34,3	74	86	-14,0
Nord-Trøndelag	396	409	-3,2	130	125	4,0	84	74	13,5
Nordland	232	268	-13,4	106	141	-24,8	133	128	3,9
Troms	73	134	-45,5	35	34	2,9	19	22	-13,6
Finnmark	3	3	0,0	2	0	0,0	4	10	-60,0
Sum landet	3 600	3 900	-7,7	1 505	1 480	1,7	1 253	1 177	6,5

TABELL 7. FORDELING AV INSEMINASJONSARBEIDET FOR PERIODEN 01.10.2012 TIL 30.09.2013

Kategori	Ant. 1.g.ins	% av ins.	% dobbeltins	56d. l.o.-%
Veterinærer	190 066	64,98	9,7	73,3
Seminteknikere	91 624	31,32	7,9	73,7
Vikarer	1 983	0,68	9,3	73,3
Eierinseminører	8 831	3,02	3,4	74,6
Sum/middel	292 504	100,00	9,0	73,5

Simmental			Limousin			Andre kjøttfaser			Sum		
2013	2012	+/- i %	2013	2012	+/- i %	2013	2012	+/- i %	2013	2012	+/- i %
17	12	41,7	65	72	-9,7	31	44	-29,5	291	319	-8,8
33	52	-36,5	53	67	-20,9	40	35	14,3	377	373	1,1
105	102	2,9	369	317	16,4	18	13	38,5	1 422	1 282	10,9
245	232	5,6	438	331	32,3	108	77	40,3	1 693	1 517	11,6
19	24	-20,8	86	54	59,3	17	14	21,4	590	578	2,1
26	28	-7,1	60	41	46,3	0	12	-100,0	235	263	-10,6
10	11	-9,1	165	104	58,7	10	15	-33,3	344	251	37,1
9	7	28,6	25	40	-37,5	1	0	0,0	85	96	-11,5
60	55	9,1	141	117	20,5	3	6	-50,0	379	321	18,1
110	144	-23,6	473	490	-3,5	35	33	6,1	1 285	1 354	-5,1
17	20	-15,0	186	210	-11,4	12	19	-36,8	396	481	-17,7
70	59	18,6	99	117	-15,4	9	21	-57,1	528	654	-19,3
38	67	-43,3	156	116	34,5	21	21	0,0	617	629	-1,9
22	34	-35,3	149	165	-9,7	5	19	-73,7	455	508	-10,4
138	127	8,7	501	418	19,9	37	18	105,6	1 286	1 171	9,8
21	53	-60,4	215	227	-5,3	39	26	50,0	746	843	-11,5
8	18	-55,6	7	24	-70,8	0	10	-100,0	142	242	-41,3
0	3	-100,0	0	1	-100,0	2	0	0,0	11	17	-35,3
948	1 048	-9,5	3 188	2 911	9,5	388	383	1,3	10 882	10 899	-0,2

TABELL 8A. ÅRSPRODUKSJON GODKJENTE DOSER

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Store Ree	1 342 485	1 064 732	1 231 433	1 028 823	1 144 249	1 191 580
Hallsteingård	108 213*	91 136*	122 614*	145 905*	227 355**	351 892**
Sum	1 450 698	1 155 868	1 354 047	1 174 728	1 371 604	1 503 378

* Kjøttfesæd

** Kjøttfesæd+ NRF-sæd

TABELL 8B. ÅRSPRODUKSJON 2013 FORDELT PÅ ULIKE SÆDKATEGORIER

	Store Ree			Hallsteingård			Totalt
	Ordinær sæd	Kjønnssep.	SpermVital	Ordinær sæd	Kjønnssep.	SpermVital	
NRF*	1 055 210	4 021	92 069	213 962	731	5 134	1 371 220
Kjøttfe				131 973	92		132 065
Totalt	1 191 580			351 892			1 503 378

* NRF inkluderer også gamle raser

TABELL 9. 1. GANGS INS., OMLØSPROSENT 0 - 4 DAGER OG IKKE-OMLØSPROSENT PER 56 DAGER FOR DE ENKELTE MÅNEDER

	Ant. 1.gangsinseminasjoner			Omløps-% 0-4 dager (dobbeltins.)	Omløps-% 0-4 dager (dobbeltins.)	Ikke- omløpsp-% 56 dager	Ikke- omløpsp-% 56 dager	
Måned	2013/2012	2012/2011	+/- i %	2013/2012	2012/2011	2013/2012	2012/2011	+/- i %
Oktober	23 716	23 459	1,1	7,5	7,3	72,7	73,1	-0,4
November	35 275	35 224	0,1	10,9	10,9	71,2	71,2	0,0
Desember	40 549	42 513	-4,6	13,1	12,4	71,6	71,4	0,2
Januar	32 015	31 274	2,4	10,3	11,4	73,6	72,5	1,1
Februar	22 761	23 324	-2,4	8,7	9,9	72,8	73,7	-0,9
Mars	22 524	22 279	1,1	7,7	8,2	72,5	73,4	-0,9
April	23 992	22 215	8,0	7,5	7,7	74,8	74,9	-0,1
Mai	21 689	21 943	-1,2	7,9	8,2	76,2	77,7	-1,5
Juni	19 495	20 504	-4,9	8,7	8,0	75,7	77,1	-1,4
Juli	17 271	18 082	-4,5	6,5	6,4	75,2	75,6	-0,4
August	16 513	16 752	-1,4	5,8	5,6	75,7	76,4	-0,7
September	16 704	17 359	-3,8	5,9	6,6	74,4	75,3	-0,9
Sum	292 504	294 928	-0,8	9,0	9,1	73,5	73,9	-0,4

TABELL 10. HELSEKORTREGISTRERING OG PROSENT KYR BEHANDLET FOR DE VANLIGSTE SJKDOMMENE (2013)

Fylke	Mjølkefeber %	Ketose %	Klinisk mastitt %	Alle sjukdommer %
Østfold	1,8	1,3	7,4	19,3
Akershus/Oslo	2,7	0,8	8,8	22,0
Hedmark	3,2	1,6	12,1	26,4
Oppland	3,6	1,2	11,0	25,4
Buskerud	4,1	1,3	11,5	25,4
Vestfold	1,7	0,4	8,0	15,6
Telemark	2,3	1,0	10,2	21,6
Aust-Agder	2,2	1,7	12,0	20,1
Vest-Agder	1,7	1,8	8,5	18,9
Rogaland	2,8	1,6	9,5	22,7
Hordaland	3,2	1,3	12,1	23,7
Sogn og Fjordane	3,0	1,8	14,2	30,5
Møre og Romsdal	3,1	1,7	11,6	26,5
Sør-Trøndelag	2,9	1,7	12,3	26,0
Nord-Trøndelag	2,7	1,8	11,5	23,6
Nordland	2,6	1,3	13,5	25,4
Troms	2,3	2,2	12,2	24,2
Finnmark	2,8	1,8	13,8	28,7
Landet	2,9	1,5	11,4	24,8
2012	2,7	1,4	11,8	24,6
2011	2,9	1,8	12,2	25,2
2010	3,3	1,9	13,1	26,2
2009	3,4	2,0	13,3	26,2
2008	3,2	1,8	13,1	25,4
2007	3,1	2,3	13,6	26,1

TABELL 11. ANTALL INSEMINASJONER PER PÅBEGYNT KU

Fylke	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	1985
Østfold	1,60	1,61	1,57	1,61	1,60	1,60	1,58	1,61	1,72
Akershus/Oslo	1,60	1,61	1,57	1,61	1,59	1,59	1,61	1,57	1,71
Hedmark	1,52	1,51	1,50	1,52	1,53	1,55	1,54	1,54	1,75
Oppland	1,55	1,54	1,54	1,56	1,58	1,57	1,58	1,56	1,72
Buskerud	1,49	1,48	1,48	1,51	1,50	1,52	1,52	1,51	1,73
Vestfold	1,55	1,54	1,51	1,58	1,55	1,54	1,54	1,51	1,66
Telemark	1,55	1,59	1,65	1,63	1,61	1,64	1,68	1,69	1,77
Aust-Agder	1,73	1,62	1,59	1,62	1,68	1,63	1,64	1,64	1,77
Vest-Agder	1,61	1,61	1,63	1,65	1,62	1,65	1,64	1,64	1,77
Rogaland	1,60	1,59	1,60	1,62	1,62	1,63	1,61	1,60	1,63
Hordaland	1,65	1,66	1,65	1,69	1,70	1,70	1,70	1,72	1,85
Sogn og Fjordane	1,62	1,60	1,61	1,63	1,63	1,63	1,63	1,62	1,79
Møre og Romsdal	1,61	1,60	1,60	1,64	1,64	1,67	1,66	1,66	1,87
Sør-Trøndelag	1,63	1,62	1,59	1,64	1,64	1,65	1,65	1,64	1,76
Nord-Trøndelag	1,58	1,56	1,57	1,60	1,61	1,61	1,62	1,62	1,80
Nordland	1,65	1,62	1,65	1,68	1,66	1,67	1,68	1,70	1,87
Troms	1,60	1,59	1,62	1,63	1,64	1,67	1,69	1,67	1,83
Finnmark	1,60	1,60	1,60	1,64	1,70	1,72	1,75	1,67	1,73
Sum landet	1,60	1,58	1,59	1,62	1,62	1,63	1,63	1,62	1,76

Beregnet på grunnlag av omløp fram til 92 dager etter første inseminasjon.

TABELL 12. 56 DAGERS IKKE-OMLØP FOR PERIODEN 01.10.2012 - 30.09.2013. FYLKE OG LAND

Fylke	1.g.ins.	% oml. 0 - 4 d	2013 56 dg l.o.-%	2012 56 dg l.o.-%	Avvik +/-	FS-tall		
						01.10.12- 30.09.13	Forrige år	Ins-perioder i dager
Østfold	6 429	6,1	72,5	70,9	1,6	50	50	29
Akershus/Oslo	5 766	7,0	72,7	74,9	-2,2	51	55	25
Hedmark	19 496	6,3	74,8	75,1	-0,3	60	61	21
Oppland	34 912	8,0	74,1	74,5	-0,4	61	61	21
Buskerud	6 673	6,5	75,3	74,6	0,7	61	65	21
Vestfold	3 406	6,2	75,2	74,3	0,9	63	66	22
Telemark	3 036	12,9	76,4	75,9	0,5	54	58	22
Aust-Agder	2 018	9,6	67,8	71,7	-3,9	46	56	28
Vest-Agder	6 555	12,1	74,7	75,3	-0,6	51	50	24
Rogaland	44 440	7,2	73,7	73,8	-0,1	52	55	26
Hordaland	15 171	13,7	72,7	73,7	-1,0	57	57	22
Sogn og Fjordane	22 076	12,8	72,7	72,0	0,7	58	61	20
Møre og Romsdal	28 561	10,3	74,2	74,6	-0,4	58	58	22
Sør-Trøndelag	28 984	9,5	72,1	72,2	-0,1	58	59	23
Nord-Trøndelag	35 310	7,2	73,3	74,5	-1,2	60	64	23
Nordland	20 917	10,9	72,5	73,5	-1,0	54	56	25
Troms	5 725	10,2	75,0	74,1	0,9	53	50	24
Finnmark	3 029	8,0	75,3	74,1	1,2	54	54	26
Sum landet	292 504	9,0	73,5	73,9	-0,4	57	58	23

TABELL 13. ANTALL 1. GANGSINSEMINASJONER 2012/2013 - FYLKER OG MÅNEDER

	Oktober		November		Desember		Januar		Februar		Mars	
Fylke	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins..	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.
Østfold	575	8,9	572	8,9	462	7,2	602	9,4	519	8,1	594	9,2
Akershus/Oslo	450	7,8	497	8,6	425	7,4	491	8,5	464	8,0	519	9,0
Hedmark	1 534	7,9	2 093	10,7	2 377	12,2	1 700	8,7	1 331	6,8	1 289	6,6
Oppland	2 281	6,5	3 814	10,9	5 417	15,5	4 813	13,8	3 032	8,7	2 626	7,5
Buskerud	428	6,4	686	10,3	873	13,1	1 023	15,3	591	8,9	594	8,9
Vestfold	344	10,1	302	8,9	292	8,6	303	8,9	250	7,3	235	6,9
Telemark	288	9,5	385	12,7	341	11,2	445	14,7	250	8,2	274	9,0
Aust-Agder	154	7,6	245	12,1	267	13,2	275	13,6	135	6,7	161	8,0
Vest-Agder	528	8,1	823	12,6	951	14,5	737	11,2	570	8,7	522	8,0
Rogaland	4 372	9,8	5 532	12,4	4 327	9,7	4 058	9,1	3 229	7,3	3 615	8,1
Hordaland	1041	6,9	1 853	12,2	3 876	25,5	2 143	14,1	1 199	7,9	1 046	6,9
Sogn og Fjordane	1 067	4,8	3 752	17,0	6 347	28,8	3 266	14,8	1 635	7,4	1 251	5,7
Møre og Romsdal	2 155	7,5	3 367	11,8	3 910	13,7	3 022	10,6	2 371	8,3	2 417	8,5
Sør-Trøndelag	2 225	7,7	3 713	12,8	4 486	15,5	3 273	11,3	2 331	8,0	2 240	7,7
Nord-Trøndelag	3 393	9,6	3 718	10,5	2 958	8,4	2 985	8,5	2 520	7,1	2 792	7,9
Nordland	2 044	9,8	2 895	13,8	2 342	11,2	2 047	9,8	1 613	7,7	1 664	8,0
Troms	572	10,0	716	12,5	614	10,7	555	9,7	502	8,8	413	7,2
Finnmark	265	8,7	312	10,3	284	9,4	277	9,1	219	7,2	272	9,0
Sum landet	23 716	8,1	35 275	12,1	40 549	13,9	32 015	10,9	22 761	7,8	22 524	7,7
2011/12	23 459	8,0	35 224	11,9	42 513	14,4	31 274	10,6	23 324	7,9	22 279	7,6
2010/11	24 184	8,2	36 943	12,6	41 954	14,3	30 718	10,5	22 189	7,6	22 431	7,6
1985/86	40 441	8,8	73 897	16,0	81 040	17,6	46 713	10,1	30 873	6,7	28 371	6,2
1975/76	26 997	6,3	53 447	12,5	73 219	17,1	51 068	12,0	33 274	7,8	33 453	7,8

TABELL 14. GJENNOMSNITTLIG ANTALL STILLINGER I GENO KONSERN FORDELT PÅ FAGOMRÅDER 2013

	Antall ansatte 2013	Antall årsverk 2013	Antall ansatte 2012	Antall årsverk 2012	Antall ansatte 2011	Antall årsverk 2011	Antall ansatte 2010	Antall årsverk 2010
Daglig leder, avdelingsledere	6	6,0	6	6,0	6	6,0	6	5,9
Administrasjon og forskning	35	28,4	35	29,1	35	29,4	33	28,2
Produksjon og distribusjon	40	31,8	34	32,1	33	31,3	33	30
Kjøkken	1	0,6	1	0,6	1	0,6	1	0,6
Midlertidig ansatte	7	2,8	6	2,8	7	2,6	4	1,6
Til sammen	89	69,6	82	70,6	82	69,9	77	66,3
Seminteknikere over halv stilling	59	51,7	62	54,8	63	52,8	62	53,5
Seminteknikere under halv stilling	57	11,9	56	11,9	69	13,9	76	18,8
Sum seminteknikere	116	63,6	118	66,7	132	66,7	138	72,3
Sum ansatte Geno mor	205	133,2	200	137,3	214	136,6	215	138,6
Ansatte i datterselskap	28	22,1	21	19,0	20	14	10	8,5
Sum Geno konsern	233	155,3	221	156,3	234	150,6	225	147,1

* Datterselskap er her SpermVital as, Geno Global as, Geno UK og Geno Italy.

Gjennomsnittlig sjukefravær for ansatte i Geno SA var 3,03 prosent i 2013. Langtidsfravær over åtte uker utgjorde 1,57 prosent.

April		Mai		Juni		Juli		August		September		Sum	Fylke
Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins..	% av ins.	Ant. 1.g. ins..	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.		
639	9,9	534	8,3	457	7,1	442	6,9	527	8,2	506	7,9	6 429	Østfold
649	11,3	515	8,9	445	7,7	432	7,5	453	7,9	426	7,4	5 766	Akershus/Oslo
1 766	9,1	1 567	8,0	1 385	7,1	1 573	8,1	1 505	7,7	1 376	7,1	19 496	Hedmark
2 849	8,2	2 735	7,8	2 135	6,1	1 916	5,5	1 692	4,8	1 602	4,6	34 912	Oppland
594	8,9	516	7,7	449	6,7	329	4,9	312	4,7	278	4,2	6 673	Buskerud
299	8,8	286	8,4	241	7,1	263	7,7	261	7,7	330	9,7	3 406	Vestfold
294	9,7	247	8,1	175	5,8	103	3,4	122	4,0	112	3,7	3 036	Telemark
165	8,2	167	8,3	127	6,3	133	6,6	102	5,1	87	4,3	2 018	Aust-Agder
515	7,9	510	7,8	444	6,8	378	5,8	300	4,6	277	4,2	6 555	Vest-Agder
3 689	8,3	3 381	7,6	3 709	8,3	3 132	7,0	2 678	6,0	2 718	6,1	44 440	Rogaland
937	6,2	783	5,2	724	4,8	515	3,4	488	3,2	566	3,7	15 171	Hordaland
1 175	5,3	1 107	5,0	756	3,4	605	2,7	518	2,3	597	2,7	22 076	Sogn og Fjordane
2 541	8,9	2 192	7,7	1 832	6,4	1 578	5,5	1 551	5,4	1 625	5,7	28 561	Møre og Romsdal
2 370	8,2	2 020	7,0	1 757	6,1	1 492	5,1	1 564	5,4	1 513	5,2	28 984	Sør-Trøndelag
3 117	8,8	2 900	8,2	2 822	8,0	2 578	7,3	2 702	7,7	2 825	8,0	35 310	Nord-Trøndelag
1 689	8,1	1 510	7,2	1 409	6,7	1 188	5,7	1 162	5,6	1 354	6,5	20 917	Nordland
471	8,2	470	8,2	369	6,4	369	6,4	341	6,0	333	5,8	5 725	Troms
233	7,7	249	8,2	259	8,6	245	8,1	235	7,8	179	5,9	3 029	Finnmark
23 992	8,2	21 689	7,4	19 495	6,7	17 271	5,9	16 513	5,6	16 704	5,7	292 504	Sum landet
22 215	7,5	21 943	7,4	20 504	7,0	18 082	6,1	16 752	5,7	17 359	5,9	294 928	2011/12
22 140	7,5	22 541	7,7	19 551	6,7	17 430	5,9	16 571	5,6	17 022	5,8	293 674	2010/11
27 783	6,0	26 609	5,8	32 055	7,0	26 678	5,8	21 648	4,7	24 450	5,3	460 558	1985/86
27 553	6,5	30 037	7,0	38 473	9,0	26 270	6,2	16 615	3,9	16 837	3,9	427 243	1975/76

NØKKELTALL 2013

	2012	2013
Omsetning	299 000 000	312 000 000
Antall årsverk	156,3	155,3
Antall medlemmer	10 426	9 865

Antall 1. gangs ins. seminåret 2012/2013:

• NRF	267 954	266 291
• Kjøttfe	10 899	10 882
• Andre mjølkeraser	16 075	15 331
Sum	294 928	292 504

TILLITSVALGTE

Utsendinger merket med * er på valg våren 2014.
Varamedlemmer er på valg hvert år hvis ikke annet er anmerket.

ÅRSMØTET

Årsmøtet har 41 utsendinger med stemmerett:

- 25 utsendinger valgt av meieriselskapene (5 medlemmer fra hver av de fem regionene i Tine)
- 1 utsending fra TYR
- 1 utsending fra Q-meieriene
- 5 utsendinger valgt av og blant de ansatte i Geno
- 9 styremedlemmer (6 medlemsvalgte og 3 ansattvalgte)

Møteleder og varamøteleder har ikke stemmerett i årsmøtet jmf. vedtektsendringer i 2013.

ÅRSMØTEUTSENDINGER

Møteleder:

* Roy Erik Hetland, 5584 Bjoa

Varamøteleder:

* Kari Borghild Løstegaard, 3550 Gol

REGION NORD

* Tore Karlstrøm, 9545 Langfjordbotn
* Hans Einar Stendal, 8289 Engeløya
* Brit Flostrand, 8900 Brønnøysund
Ingebjørg Grindhaug, 8980 Vega
Øystein Iselvmø, 9336 Rundhaug

Varamedlemmer:

1. Astrid Dalen, 8690 Hattfjelldal
2. Anne-Kari Staff, 9050 Storsteinnes
3. Håvard Kirkhus, 8800 Sandnessjøen

REGION MIDT

* Narve Hårstad, 7340 Oppdal
* Bjørg Alseth, 7100 Rissa
* Marit Hoff, 7856 Jøa
Kristin Groven, 6443 Tønes i Romsdalen
Anders Røflo, 7670 Inderøy

Varamedlemmer:

1. Arne Andreassen, 6392 Vikebukta
2. Christen Sjøvold, 7560 Vikhamar
3. Siv Anita Lindsetmo, 7892 Trones

REGION VEST

* Kjell Einar Eide, 5582 Ølensvåg
* Nina S. Engelbrektsen, 6823 Sandane
* Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva
Norolf Sæle, 5337 Rong
Jorunn Flatjord Hegghheim, 6817 Naustdal

Varamedlemmer:

1. Turid Njåstad, 5282 Lonevåg
2. Nils Neteland, 5600 Norheimsund
3. Karl Inge Lilleås, 6214 Norddal

REGION SØR

* Reinert Kjølberg, 4560 Vanse
* Nils Olsbu, 4820 Froland
* Inga Skretting, 4110 Forsand

Anne Bakke Handeland, 5550 Sveio
Tommy Skretting, 4360 Varhaug

Varamedlemmer:

1. Sindre Årsvoll, 4312 Sandnes
2. Håkon Øverland, 3677 Notodden
3. Anna Lena Kleppa, 4130 Hjelmeland

REGION ØST

* Tove Eiren Hummelvold, 2550 Os i Østerdalen
* Gunnar Yggeseth, 2074 Eidsvoll verk
* Nils Gillerhaugen, 2822 Bybrua
Kari Kirkebø, 2657 Svatsum
Johan Kopland, 3340 Åmot

Varamedlemmer:

1. Ole Paulsen, 2335 Stange
2. Torunn Kvarme Aurstad, 2050 Jessheim
3. Ole Bjørner Flittie, 2666 Lora

UTSENDING FRA TYR

* Bjarte Nes, 2653 Vestre Gausdal

Varamedlem:

Erling Gresseth, 7520 Hegra

UTSENDING FRA Q-MEIERIENE

(på valg i 2015)

Erling Sumflødt, 2653 Vestre Gausdal

Varamedlem:

Atle Tjåland, 4342 Undheim

ANSATTES UTSENDINGER

Jens Viken, 4550 Farsund
Morten Elias Bratengen, 2380 Brumunddal
Bente Gjøver Nordanger, 5977 Ånneland
Harald Kleiva, 7081 Sjetnemarka
Ingunn Nævdal, 1430 Ås

Varamedlemmer:

1. Ivar Megård, 6680 Halsanaustan
2. Trond Harstad, 2618 Lillehammer
3. Sverre Lang-Ree, 2335 Stange
4. Ragnhild R. Gjeset, 2335 Stange

STYRET

Styreleder:

* Jan Ole Mellby, 1747 Skjeberg

Nestleder:

* Torill Nina Midtkandal, 6783 Stryn

Medlemsvalgte styremedlemmer:

* Mari Trosten, 9845 Tana
* Inger-Lise Ingdal, 7316 Lensvik
* Torill Nina Midtkandal, 6783 Stryn
* Jonas Hadland, 4343 Orre
* Kjetil Larsgard, 3577 Hovet

Varamedlemmer:

1. Inga Skretting, 4110 Forsand
2. Karl Fredrik Okkenhaug, 7600 Levanger
3. Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva

Ansattvalgte styremedlemmer:

Morten Fiskum, 7870 Grong

Jon Helge Sandal, 6843 Skei i Jølster
Marit Lahlum Ruud, 2335 Stange

Varamedlemmer:

1. Morten Jensen, 7081 Sjetnemarka
2. Tore Søgård, 2318 Hamar
3. Bjørg Heringstad, 1430 Ås

VALGKOMITEEN

Valgkomiteens medlemmer med personlig varamedlemmer i nummerorden velges for 3 år om gangen.

Region Nord: (på valg i 2014)

Halvard Oppervold, 9144 Samuelsenberg

Varamedlemmer:

1. Wenche Kristiansen, 8400 Sortland
2. Ingebjørg Grindhaug, 8980 Vega

Region Midt-Norge: (på valg i 2015)

Robert Smenes, 6530 Averøy

Varamedlemmer:

1. Siv Anita Lindsetmo, 7892 Trones
2. Per Arne Lium, 7391 Rennebu

Region Vest: (på valg i 2016)

Borghild Reenskaug, 6294 Fjortoft

Varamedlemmer:

1. Gunhild Liva Foldal, 6218 Hellesylt
2. Marit Flatjord, 6843 Skei i Jølster

Region Sør: (på valg i 2015)

Asgeir Pollestad, 4365 Nærbø (leder)

Varamedlemmer:

1. Håkon Øverland, 3677 Notodden
2. Torbjørn Garborg, 4340 Bryne

Region Øst: (på valg i 2016)

Barbro Braastad, 2634 Fåvang

Varamedlemmer:

1. Haldor Ødegård, 2967 Lomen
2. Tove E. Hummelvold, 2550 Os i Østerdalen

KONTROLLKOMITEEN

Kontrollkomiteen velges for 3 år om gangen.
Edvin Olsen, 8920 Sømna (leder) (på valg som medlem og leder)
Saxe Frøshaug, 1860 Trøgstad (på valg i 2015)
Ole Magnar Undheim, 4363 Brusand (på valg i 2016)

Varamedlemmer:

1. Lise Kaldal Skreddernes, 9740 Lebesby (på valg i 2014)
2. Jon Husdal, 7170 Åfjord (på valg i 2014)

Lykke til i 2014!

Jan Ole Møller

Geno SA – Holsetgata 22, 2317 Hamar
Tlf: 950 20 600, E-post: post@geno.no, Web: www.geno.no

geno